

ACE Denmark

Akkrediteringsrapport

**Bachelor- og kandidatuddannelse i erhvervsøkonomi-jura,
HA (jur.) og cand.merc.(jur.)
Aalborg Universitet**

Turnusakkreditering 2011-2

ACE Denmark

Turnusakkreditering, 2011-2
Publikationen er udgivet elektronisk på
www.acedenmark.dk

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	4
Sagsbehandling.....	5
Indstilling for bacheloruddannelsen	7
Indstilling for kandidatuddannelsen	7
Resumé af kriterievurderingerne	7
Grundoplysninger for bachelor- og kandidatuddannelsen.....	8
Bacheloruddannelsens kompetenceprofil	9
Kandidatuddannelsens kompetenceprofil.....	10
Bacheloruddannelsens struktur.....	11
Kandidatuddannelsens struktur	12
Kriteriesøjle I: Behov for uddannelsen på arbejdsmarkedet.....	13
Kriterium 1: Behov for uddannelsen	13
Kriteriesøjle II: Forskningsbaseret uddannelse	18
Kriterium 2: Uddannelsen er baseret på forskning og er knyttet til et aktivt forskningsmiljø af høj kvalitet .	18
Kriteriesøjle III: Uddannelsens faglige profil og niveau samt intern kvalitetssikring.....	25
Kriterium 3: Uddannelsens faglige profil og niveau	25
Kriterium 4: Uddannelsens struktur og tilrettelæggelse	30
Kriterium 5: Løbende intern kvalitetssikring af uddannelsen	41
Indstilling til Styrelsen for Universiteter og Internationalisering for bacheloruddannelsen.....	46
Indstilling til Styrelsen for Universiteter og Internationalisering for kandidatuddannelsen.....	48

Indledning

Akkrediteringsrapporten danner grundlag for Akkrediteringsrådets afgørelse om akkreditering og godkendelse af en uddannelse. Akkrediteringsrapporten er udarbejdet af ACE Denmark.

Den akkrediteringsfaglige vurdering af uddannelsen, som fremgår af akkrediteringsrapporten, er foretaget af akkrediteringspanelet på baggrund af en dokumentationsrapport, udarbejdet af universitetet. Desuden har akkrediteringspanelet haft møder med repræsentanter for uddannelserne, hvor dele af dokumentationsrapporten er blevet uddybet. ACE Denmark har udarbejdet indstillingen til Akkrediteringsrådet på baggrund af akkrediteringspanelets faglige vurdering.

Akkrediteringsrapporten har været i høring på universitetet. Universitetets høringssvar er indarbejdet i akkrediteringsrapporten under de relevante kriterier.

Den akkrediteringsfaglige vurdering af uddannelserne er foretaget i henhold til kriterier for universitetsuddannelsers relevans og kvalitet som fastsat i bekendtgørelse nr. 1402 af 12. december 2009 (akkrediteringsbekendtgørelsen) samt ACE Denmarks Vejledning om akkreditering og godkendelse af eksisterende universitetsuddannelser.

Akkrediteringsrapporten består af fem dele:

- ACE Denmarks indstilling til Akkrediteringsrådet
- Grundoplysninger om uddannelsen samt uddannelsens kompetenceprofil og struktur
- Den akkrediteringsfaglige vurdering af uddannelsen
- Indstilling til Styrelsen for Universiteter og Internationalisering
- Legalitetskontrol

Akkrediteringsrådet sikrer, at uddannelsen lever op til de gældende uddannelsesregler. På baggrund af Akkrediteringsrådets indstilling træffer Styrelsen for Universiteter og Internationalisering (UI) afgørelse om uddannelsens tilskudsmæssige indplacering, titel/betegnelse, adgangskrav for bacheloruddannelser, uddannelsens normerede studietid og eventuelt ministerielt fastsat adgangsbegrænsning (UI-forhold).

Sagsbehandling

Akkrediteringspanelet

Som en del af sagsbehandlingen er der nedsat et akkrediteringspanel, der er sammensat, så det har viden om og erfaring med:

- Uddannelse inden for hovedområdet
- Forskning inden for erhvervsøkonomi og jura
- Undervisning og uddannelsesplanlægning inden for erhvervsøkonomi og jura
- Beskæftigelses- og arbejdsmarkedsforhold inden for området

Akkrediteringspanelet for bachelor- og kandidatuddannelsen i erhvervsøkonomi-jura består af:

Kernefaglig ekspert

Professor Hans Robert Schwencke, Institutt for regnskap, revisjon og jus, Handelshøyskolen BI

Hans Robert Schwencke er professor i regnskap med hovedvekt på regnskapsjus. Han underviser på bachelor og masternivå innen regnskapsteori samt norsk og internasjonal regnskap. Han er eksaminator innen regnskapsfaget på Høyere Revisor-studium og veileder masteroppgaver innen det samme fagområdet. Han sitter i bedømmelseskomiteer for doktorgrader og akademiske titler. Han har tidligere siddet i akkrediteringspanel for cand.merc.aud.-uddannelserne.

Aftagerrepræsentant

Advokat Lars Villumsen, Eurowind Energy A/S

Lars Villumsen er en erhvervsorienteret advokat. Lars Villumsen har en traditionel baggrund som advokat, men har i størstedelen af sin karriere været beskæftiget som in-house advokat med opgaver af både national og international karakter. Lars Villumsen har gennem sit arbejde været i berøring med mange interessenter indenfor sit fag, herunder andre jurister fra både cand.jur. og HA/cand.merc.(jur.). Lars Villumsen har endvidere erfaring med ansættelse af personer med HA/cand.merc.(jur.)-baggrund.

Tidligere job: Advokat, Advokatkontoret Thomsen og Storgaard; Advokat, Rønne & Lundgren Advokatfirma; advokat/Legal Counsel, Bavarian Nordic A/S; og advokat, Advokatfirmaet Henrik Christensen & Partnere. Herudover underviser i Internationale Kontraktforhold samt ad hoc kurser (bi-job).

Studerende

Studerende Claus Bjørn-Diderichsen, Institut for Økonomi, Aarhus Universitet

Claus Bjørn-Diderichsen er specialestuderende på økonomi (cand.oecon.) og læser desuden en master i jura indenfor selskabs- og skatteret. Han har siddet i studienævn og sidder stadig i eksamensankenævnet på Institut For Økonomi. Claus Bjørn-Diderichsen har arbejdet i en retshjælp og sidder nu som direktør i Gældskompaniet, hvor han har 35 ansatte, som studerer økonomi, jura, HA (jur.), cand.merc.(jur.), cand.soc. finansbachelor og finansøkonom. Han er desuden chefdirektør i studenterrådet/fællesrådet, som er den største studenterpolitiske organisation på AU, og som er en del af Danske Studerendes Fællesråd. Claus Bjørn-Diderichsen har desuden siddet i bestyrelsen for adskillige foreninger på og udenfor universitetet og været tutor i mange år. Han har deltaget i akkrediteringen af sociologi, socialvidenskab og socialt arbejde i foråret 2011.

Datoer i sagsbehandlingen

Dokumentationsrapport modtaget

1. juli 2011

Eventuel indhentning af supplerende dokumentation

1. september 2011 – modtaget supplerende dokumentation ang. fagbeskrivelser på både bachelor- og kandidatuddannelsen (Bilag 2A og 2B, som ved en fejl ikke indgik i dokumentationsmaterialet)

12. september 2011 – modtaget supplerende dokumentation ang.

- videnskabsteori på bacheloruddannelsen
- fagansvarlige for uddannelsernes fagelementer
- antal forskningspublikationer opdelt efter Niveau 1 og 2

2. november 2011 – supplerende dokumentation indhentet af ACE Denmark: Resultater for studerendes vurdering af studiemiljøet på Skolen for Jura marts 2011, http://www.law.aau.dk/fileadmin/user_upload/lsn/Evalueringer/Studiemiljoe/SMV-resultater_marts_2011_Skolen_for_Jura.pdf.

13. december 2011 – modtaget supplerende dokumentation ang. bacheloruddannelsens titel

Akkrediteringspanelets besøg på universitetet

27. september 2011

Akkrediteringsrapport sendt i høring på universitetet

15. december 2011

Høringssvar modtaget

-

Sagsbehandling afsluttet

-

Dato for Akkrediteringsrådets møde

-

Bemærkninger

Bachelor- og kandidatuddannelsen i erhvervsjura blev akkrediteret første gang i foråret 2008, hvor begge uddannelser fik en positiv akkreditering med kortere varighed. Af afgørelsesbrevet fremgår: ”Det er Akkrediteringsrådets vurdering, at der er tvivl om, hvorvidt grundlaget for den positive akkreditering af uddannelsen vil være tilstede om 6 år, som den almindelige turnusakkrediteringsperiode er fastsat til. Varigheden af denne uddannelses akkrediteringsperiode er derfor fastsat til 3 år. Den kortere akkrediteringsperiode begrundes i:

- Der konstateres en mangelfuld dialog med aftagere. Det er desuden problematisk, at uddannelsen ikke systematisk følger op på den viden, som indhentes gennem aftagerarrangementer m.m.
- Det er problematisk, at forskningsmiljøet omkring erhvervsjura er forholdsvist lille og sårbart.
- Det er problematisk, at der ikke er sikret en systematisk opkvalificering af underviserne på uddannelsen.

(Afgørelsesbrev af 10. november 2008)

Den kortere varighed medfører, at uddannelser skal gennemgå en fuld akkreditering efter 3 år på baggrund af den gældende vejledning til ansøgning om akkreditering og godkendelse af eksisterende uddannelser.

Indstilling for bacheloruddannelsen

ACE Denmark indstiller bacheloruddannelsen til

- Positiv akkreditering
- Betinget positiv akkreditering
- Afslag på akkreditering

Begrundelse

Bacheloruddannelsen i erhvervsøkonomi-jura, HA (jur.) på Aalborg Universitet indstilles til positiv akkreditering.

Uddannelsen vurderes på tilfredsstillende vis at opfylde alle akkrediteringskriterierne.

Indstilling for kandidatuddannelsen

ACE Denmark indstiller kandidatuddannelsen til

- Positiv akkreditering
- Betinget positiv akkreditering
- Afslag på akkreditering

Begrundelse

Kandidatuddannelsen i erhvervsøkonomi-jura, cand.merc.(jur.) på Aalborg Universitet indstilles til positiv akkreditering.

Uddannelsen vurderes på tilfredsstillende vis at opfylde alle akkrediteringskriterierne.

Resumé af kriterievurderingerne

Bacheloruddannelsen	1	2	3	4	5
Tilfredsstillende	☒	☒	☒	☒	☒
Delvist tilfredsstillende	☐	☐	☐	☐	☐
Ikke tilfredsstillende	☐	☐	☐	☐	☐
Kandidatuddannelsen	1	2	3	4	5
Tilfredsstillende	☒	☒	☒	☒	☒
Delvist tilfredsstillende	☐	☐	☐	☐	☐
Ikke tilfredsstillende	☐	☐	☐	☐	☐

Grundoplysninger for bachelor- og kandidatuddannelsen

Udbudssted

Aalborg

Sprog

Uddannelsen udbydes på dansk

Hovedområde

Det samfundsvidenskabelige hovedområde

Bacheloruddannelsens grundoplysninger pr. 1/10 i de seneste tre år

	2008	2009	2010
Optagne	42	49	62
Indskrevne	135	132	143
Fuldførte	32	34	28

Kandidatuddannelsens grundoplysninger pr. 1/10 i de seneste tre år

	2008	2009	2010
Optagne	31	28	18
Indskrevne	70	64	52
Fuldførte	21	31	24

Bacheloruddannelsens kompetenceprofil

”§ 5. Bacheloruddannelsen har til formål at sætte den studerende i stand til selvstændigt at kunne udføre erhvervsfunktioner med juridisk og økonomisk indhold i virksomheder, institutioner og organisationer såvel i det private som i det offentlige.

Stk. 2. Uddannelsen har videre til formål at kvalificere den studerende til optagelse på den erhvervsjuridiske kandidatuddannelse.

§ 6. Uddannelsens formål betinger, at den studerende erhverver viden, kompetencer og metodiske færdigheder indenfor både de juridiske og økonomiske fagområders videnskabelige discipliner, herunder teori og metode, vedrørende forhold, som er af væsentlig betydning for virksomheders, institutioners og organisationers daglige drift og beslutningstagen. Dette gælder både udadtil i relation til dispositioner overfor andre virksomheder, forbrugere og offentlige myndigheder og indadtil i relation til virksomheden, institutionen eller organisationens etablering, organisering, beslutningstagen, finansiering og beskatning. En bachelor i erhvervsjura skal således gennem sin uddannelse opnå en bred faglig viden, samt de teoretiske og metodiske kompetencer, der giver den studerende færdigheder til, at:

- 1) håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer i studie- eller arbejdssammenhænge indenfor økonomi og jura, og indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde med en professionel tilgang,
- 2) identificere egne læringsbehov og strukturere egen læring i forskellige læringsmiljøer,
- 3) selvstændigt kunne identificere og formulere problemstillinger indenfor de juridiske og økonomiske fagområder, vælge relevante løsninger og begrunde disse,
- 4) fremkomme med begrundede udsagn om, hvad der er gældende ret inden for uddannelsens juridiske fagelementer,
- 5) analysere og vurdere en juridisk eller økonomisk argumentation,
- 6) vurdere, fortolke og formulere kontrakter under hensyntagen til relevante retsregler og økonomiske konsekvenser,
- 7) analysere eksterne og interne regnskaber og gennemføre grundlæggende statistiske analyser
- 8) rådgive om finansiering af aktiviteter med hensyntagen til både juridiske og økonomiske forhold, og
- 9) kunne formidle sin indsigt overfor både fagfæller, ikke-specialister, samarbejdspartnere og brugere i et korrekt mundtlig og skriftligt sprog.”

(Bilag 1B, s. 78f)

Kandidatuddannelsens kompetenceprofil

”§5. Kandidatuddannelsen har til formål at udbygge den studerendes faglige viden og kunnen og øge den studerendes teoretiske og metodiske kvalifikationer samt dennes selvstændighed i forhold til niveauet på den erhvervsjuridiske bacheloruddannelse.

Stk. 2. Kandidatuddannelsen har videre til formål at give den studerende en faglig fordybelse gennem anvendelse af videregående elementer i fagområdets/fagområdenes discipliner og metoder, herunder træning i videnskabeligt arbejde og metode, der videreudvikler den studerendes kompetence til at bestride mere specialiserede erhvervsfunktioner.

Stk. 3. Kandidatuddannelsen har endelig til formål at kvalificere den studerende til at deltage i videnskabeligt udviklingsarbejde og hermed kvalificere den studerende til videreuddannelse, herunder til ph.d.-uddannelsen, jf. bekendtgørelse om ph.d.-uddannelsen og ph.d.-graden (ph.d.-bekendtgørelsen).

§ 6. Uddannelsens formål betinger, at den studerende opnår viden, kompetencer og metodiske færdigheder gennem faglig fordybelse og anvendelse af videregående elementer i de to fagområders discipliner og metoder, herunder træning i videnskabeligt arbejde og metode, der videreudvikler den studerendes kompetencer til at bestride mere specialiserede erhvervsfunktioner med juridisk og økonomisk indhold i virksomheder, institutioner og organisationer såvel i det private som i det offentlige. En kandidat i erhvervsjura skal således mestre fagområdernes videnskabelige metoder, og opnå den viden og de generelle færdigheder og kompetencer der gør denne i stand til

- 1) selvstændigt at identificere og formulere videnskabelige problemstillinger indenfor de juridiske og økonomiske fagelementer,
- 2) på et videnskabeligt grundlag at kunne opstille nye løsninger, vælge relevante løsninger, og begrunde valget,
- 3) at kunne formidle sin forskningsbaserede viden og diskutere professionelle og videnskabelige problemstillinger med både fagfæller, ikke-specialister, samarbejdspartnere og brugere i et korrekt sprog.
- 4) at styre arbejds- og udviklingssituationer, der er komplekse, uforudsigelige og at forudsige løsningsmodeller,
- 5) selvstændigt at kunne igangsætte og gennemføre fagligt og tværfagligt samarbejde og påtage sig professionelt ansvar, og
- 6) selvstændigt at kunne tage ansvar for egen faglig udvikling og specialisering.”

(Bilag 1C, s. 89f)

Bacheloruddannelsens struktur

6. semester	Tingsret og insolvensret (5 ECTS)	Realisationsbeskatning (5 ECTS)	Økonomisk valgfag (10 ECTS)		Bachelorprojekt (10 ECTS)	
5. semester	Grundlæggende skatteret (10 ECTS)		Obligationsret II (5 ECTS)	EU-ret (5 ECTS)	Selskabsret (5 ECTS)	Finansieringsteori I: Grundlæggende investering og finansiering (5 ECTS)
4. semester	Civilproces (5 ECTS)	Køberet (5 ECTS)	Obligationsret I (5 ECTS)	Erhvervsstrafferet (5 ECTS)	Eksternt regnskab (5 ECTS)	Økonomistyring II (5 ECTS)
3. semester	Retshistorie, retsfilosofi og metode (5 ECTS)	Almindelig forvaltningsret (5 ECTS)	Speciel forvaltningsret (5 ECTS)	Erhvervsøkonomi I (5 ECTS)	Statistik (5 ECTS)	Økonomistyring I (5 ECTS)
2. semester	Statsforfatningsret (10 ECTS)		Erstatningsret (10 ECTS)		Aftaleret (10 ECTS)	
1. semester	Det Samfundsvidenskabelige fællessemester (30 ECTS)					

Note: Tabel udarbejdet af ACE Danmark.

De obligatoriske juridiske fagelementer udgør i alt 100 ECTS, der fordeler sig på seks moduler:

- 1) Alment modul: Retshistorie, retsfilosofi og metode
- 2) Offentligretligt modul: Statsforfatningsret, Almindelig forvaltningsret, Speciel forvaltningsret, Civilproces
- 3) Formueretligt modul: Erstatningsret, Aftaleret, Køberet, Obligationsret I og II, Selskabsret, Tingsret og insolvensret
- 4) Skatteretligt modul: Grundlæggende skatteret, Realisationsbeskatning
- 5) Strafferetligt modul: Erhvervsstrafferet
- 6) EU-retligt modul: EU-ret

De obligatoriske økonomiske fagelementer udgør i alt 30 ECTS, der fordeler sig på fem moduler:

- 1) Erhvervsøkonomisk modul: Erhvervsøkonomi I
- 2) Statistikmodul: Statistik
- 3) Økonomistyringsmodul: Økonomistyring I og II
- 4) Regnskabsmodul: Eksternt regnskab
- 5) Finansieringsmodul: Finansieringsteori I: Grundlæggende investering og finansiering

(Bilag 1B, s. 79f)

Kandidatuddannelsens struktur

---

4. semester	Speciale			
3. semester	Juridisk valgfag (10 ECTS)		Juridisk valgfag (10 ECTS)	Økonomisk valgfag (10 ECTS)
2. semester	Finansieringsret (5 ECTS)	Dansk og europæisk markedsret (5 ECTS)	Finansieringsteori II: Corporate Finance (10 ECTS)	Valgfag med økonomisk og juridisk indhold (10 ECTS)
1. semester	Selskabsskatteret (10 ECTS)		Erhvervsøkonomi II: Optimering (10 ECTS)	Strategisk styring (10 ECTS)

Note: Tabel udarbejdet af ACE Denmark

De obligatoriske juridiske fagelementer udgør i alt 20 ECTS, der fordeler sig på tre moduler:

- 1) Formueretligt modul: Finansieringsret
- 2) Skatteretligt modul: Selskabsskatteret
- 3) EU-retligt modul: Dansk og europæisk markedsret

De obligatoriske økonomiske fagelementer udgør i alt 30 ECTS, der fordeler sig på tre moduler:

- 1) Erhvervsøkonomisk modul: Erhvervsøkonomi II: Optimering
- 2) Økonomistyringsmodul: Strategisk styring
- 3) Finansieringsmodul: Finansieringsteori II: Corporate Finance

(Bilag 1C, s. 91ff)

Kriteriesøjle I: Behov for uddannelsen på arbejdsmarkedet

Kriterium 1: Behov for uddannelsen

Bacheloruddannelsen:

Kriterium 1 vurderes at være opfyldt

tilfredsstillende

delvist tilfredsstillende

ikke tilfredsstillende

Kandidatuddannelsen:

Kriterium 1 vurderes at være opfyldt

tilfredsstillende

delvist tilfredsstillende

ikke tilfredsstillende

Akkrediteringspanelets begrundelse

Dialog med aftagerpanel og aftagere

Gælder både for bachelor- og kandidatuddannelsen

Universitetet har i 2008 etableret et aftagerpanel, hvor følgende personer indgår:

Paneldeltager	Stilling	Virksomhed
Trine Søndergaard	Specialkonsulent	Mariagerfjord Kommune, Center for økonomi
Nikolaj Vinther	Senior Tax Manager	Revisionsfirmaet Deloitte
Luise Christensen	Advokat	Advokatfirmaet Børge Nielsen
Janne Kirk Dürr	Jurist	TDC A/S
Camilla Grundahl Kjeldsen	HR- og administrationsmanager	Gate House A/S

Kilde: Dokumentationsrapport, s. 1

Et panelmedlem har taget HA (jur.) på Aalborg Universitet, mens de resterende alle er uddannet cand.merc.(jur.) på AAU (Dokumentationsrapport, s. 1).

Det fremgår af dokumentationsrapporten, at panelet har mødtes tre gange siden etableringen, nemlig den 18. november 2008, 6. juli 2010 og 2. maj 2011. Næste møde er planlagt til den 3. november 2011. "De væsentligste punkter på møderne har vedrørt uddannelsens opbygning, uddannelsens profil, definering af aftagergruppen, samlæsning af fag, udvikling af satsningslinjer samt reklame og profilering." (Dokumentationsrapport, s. 1). Ifølge referatet af mødet afholdt den 6. juli 2010 blev aftagerpanelet præsenteret for arbejdet med tre satsningslinjer inden for henholdsvis HR og personalejura, fast ejendom og skat, som giver de studerende mulighed for at tone deres uddannelse i en af de tre retninger gennem valget af fag (Bilag 5D, s. 135). På besøget fremgik det af mødet med ledelsen, at aftagerpanelets tilbagemeldinger særligt har spillet en stor rolle i forbindelse med den igangværende udvikling af satsningslinjen inden for HR og personalejura.

Derudover beskriver universitetet i dokumentationsrapporten, at panelets synspunkter om at give de studerende mulighed for i højere grad at specialisere sig inden for de økonomiske fag har resulteret i "...en ændring af studieordningen for bacheloruddannelsen, sådan at der nu er indført et økonomisk valgfag på 6. semester (10 ECTS), samt mulighed for at udfærdige uddannelsens bachelorprojekt udelukkende med økonomisk indhold. Endvidere udmøntede ønsket sig i en studieordningsændring for kandidatuddannelsen, idet der er indført mulighed for et valgfag med økonomisk indhold på uddannelsens 8. semester (10 ECTS)." (Dokumentationsrapport, s. 2).

På baggrund af aftagerpanelets ønske om at have adgang til flere informationer fra hverdagen på studiet blev der i efteråret 2010 etableret et internetbaseret intranetrum Moodle. Herigennem kan der videregives infor-

mationer om nye tiltag, ændringer, invitationer, evalueringer m.v. til panelets medlemmer, ligesom medlemmerne kan give tilbagemeldinger til uddannelsesledelsen (Dokumentationsrapport, s. 2).

”Udviklingen, som studiet har gennemgået i løbet af de seneste tre år, har øget bevidstheden om uddannelsens profil (...) Som følge af udviklingen vurderes der at være behov for at udvide antallet af medlemmer i aftagerpanelet, ligesom der er forslag om andre former for vidensdeling med aftagerne (...) I første omgang er det studieledelsens ønske at supplere panelet med aftagere, der, ligesom en stor del af de eksisterende paneldeltagere, kommer fra lokalområdet. Årsagen hertil er, at de udklækkede kandidater generelt også ansættes i lokalområdet. Studielederen har derfor på nuværende tidspunkt rettet henvendelse til Forsvarstjenesten i Hjørring og Wrist Group i Nørresundby. Målet er, at der i sidste ende skal være cirka 10 deltagere i aftagerpanelet, flest fra lokalområdet, men dog nogle fra hovedstadsområdet, som eksempelvis PriceWaterhouse-Coopers.” (Dokumentationsrapport, s. 2). På mødet med ledelsen fortalte studielederen, at der udover henvendelsen til de nævnte virksomheder er udarbejdet stillingsopslag til aftagerpanelet, som beskriver arbejdet og tydeliggør, hvad aftagerne får ud af at deltage.

Udover aftagerpanelet nævner universitetet i dokumentationsrapporten de eksterne undervisere, aftagercensorer samt gæsteforelæsere som eksempler på kontakt med andre aftagere (Dokumentationsrapport, s. 3f). Også JURAENS VENNER, der blev oprettet i 2008 på initiativ fra medarbejdere ved Juridisk Institut, fremhæves. Sidstnævnte arrangerer blandt andet gå-hjem-møder om aktuelle juridiske emner og tilbyder dagskurser samt udsendelse af juridiske artikler. ”Formålet er at opretholde og udbygge et juridisk netværk, der giver mulighed for vidensdeling på en nem og uforpligtende måde mellem videnskabeligt ansatte ved universitetet og nordjyske jurister, advokater og domstolsmedarbejdere mv.” (Dokumentationsrapport, s. 5). Det fremgår ikke, hvilken type dialog der har været med disse aftagere om uddannelserne.

Akkrediteringspanelet vurderer, at institutionen er i løbende dialog med uddannelsens aftagerpanel, samt at dialogen anvendes i sikring og udvikling af uddannelsens relevans og kvalitet. Akkrediteringspanelet bemærker positivt, at der er planer om at udvide antallet af medlemmer af i aftagerpanelet.

Dialog med dimittender

Gælder både for bachelor- og kandidatuddannelsen

Ifølge dokumentationsrapporten udformer universitetets Karrierecenter aftager- og kandidatundersøgelser hvert 5. år. Den seneste undersøgelse fra 2009 omfattede årgang 2001-2007 og havde en svarprocent på 56,1 blandt dimittender fra erhvervsjura. Undersøgelsen viste, at flere dimittender fra cand.merc.(jur.)-uddannelsen bliver ansat i HR- og personalejurafunktioner, hvilket har givet uddannelsesledelsen ideen til at oprette den ovenfor omtalte satsningslinje inden for området (Dokumentationsrapport, s. 6). Desuden har dimittendernes tilbagemeldinger om statistikfaget medført, at undervisningsforløbet er blevet omlagt til at være mere projekt- og anvendelsesorienteret (Dokumentationsrapport, s. 6).

Karrierecenteret står også til rådighed for dimittender i forbindelse med jobsøgning, ansøgningsskrivning og karriereplanlægning, ligesom dimittenderne har mulighed for at uploade jobprofiler og CV'er i centerets database (Dokumentationsrapport, s. 6).

Det fremgår af dokumentationsrapporten, at underviserne på uddannelserne har en mere uformel løbende dialog med dimittender, hvilket er muligt på grund af de små årgange. Denne kontakt foregår primært via Facebook og LinkedIn (Dokumentationsrapport, s. 6). Derudover anfører universitetet, at der foregår en løbende dialog med tidligere studerende, som underviser på uddannelsen (Dokumentationsrapport, s. 6).

På besøget fremhævede ledelsen, at dialogen med dimittender i høj grad sker gennem AAU's alumnenetværk kandidatnet, ligesom der fra dimittendernes side er stor opbakning til de årlige Livslang læring-arrangementer. Der foregår ikke en systematisk indsamling af tilbagemeldinger fra dimittenderne, men uddannelsesledelsen får mange uformelle tilbagemeldinger. Ledelsen fremhævede desuden, at det øgede antal studerende

medfører, at der er brug for mere skriftlig systematik. Dette arbejdes der på, og der foreligger allerede en række interne dokumenter.

Som eksempel på, at dialogen med dimittender er blevet anvendt i udviklingen af uddannelsen, nævnes i dokumentationsrapporten, at det samfundsvidenskabelige basisår er blevet ændret. ”Tidligere var forløbet indrettet sådan, at begge disse semestre var fælles for alle de samfundsvidenskabelige studerende. Vedvarende tilbagemeldinger fra dimittender omkring ønsker om et kortere fælles forløb, og mere specialisering tidligere på uddannelsen var et afgørende argument i beslutningen om at ændre basisåret til et fællessemester. Nu danner 1. semester således alene rammen om introduktion til problembaseret læring, projektarbejde, grundlæggende viden om det moderne samfund osv.” (Dokumentationsrapport, s. 6f).

Akkrediteringspanelet vurderer på den baggrund, at institutionen er i løbende dialog med uddannelsens dimittender, og at universitetet har givet eksempler på, at dialogen anvendes til sikring og udvikling af uddannelsens relevans og kvalitet.

Beskæftigelse

Gælder kun for bacheloruddannelsen

Det fremgår af dokumentationsrapporten, at ”...talmaterialet fra Universitets- og Bygningsstyrelsen¹ ikke indeholder tal specifikt for HA (jur.) på Aalborg Universitet. For at dokumentere at dimittenderne finder relevant beskæftigelse sammenlignes derfor HA på Aalborg Universitet med hovedområdet på bachelordelen. Selvom der *kan* være afvigelse mellem beskæftigelses- og ledighedstal for HA (jur.) og HA, antages dog, at der ikke er nogen afgørende *negativ* afvigelse mellem HA (jur.) og HA dimittendernes beskæftigelse.” (Dokumentationsrapport, s. 7).

Nedenstående tabel 1.1 viser andelen af HA-dimittender, som er fortsat i henholdsvis videreuddannelse, beskæftigelse og ophold i udlandet efter endt uddannelse, jf. tal fra Styrelsen for Universiteter og Internationalisering (UI).

Tabel 1.1. Beskæftigelsessituationen for dimittender fra HA-uddannelserne på AAU, 2006-2008

Dimission	2006	2007	2008
Videreuddannelse	89	83	87
Beskæftigelse	9	15	11
Ophold i udlandet	1	2	1
I alt	99	100	99

Note: Tallene i tabellen er opgjort i procent.

Kilde: Dokumentationsrapport, s. 8.

Tabel 1.2 viser ledighedsfrekvensen for HA-dimittender på landsplan samt på AAU, jf. tal fra UI.

¹ Universitets- og Bygningsstyrelsen skiftede pr. 28. oktober 2011 navn til Styrelsen for Universiteter og Internationalisering.

Tabel 1.2. Ledighed for dimittender fra HA-uddannelserne, 2006-2008

Dimission	2006	2007	2008
Bachelorer hovedområdet – landsplan	0	0	0
Bachelorer HA – AAU	1	0	1

Note: Tallene i tabellen er opgjort i procent.

Kilde: Dokumentationsrapport, s. 8.

Akkrediteringspanelet konstaterer, at over 90% af bachelordimittenderne fra HA-uddannelserne, herunder HA (jur.), fortsætter i enten videreuddannelse, beskæftigelse eller ophold i udlandet, samt at ledigheden for disse dimittender er på niveau med ledigheden blandt bachelordimittender ved det samfundsvidenskabelige hovedområde.

Ifølge dokumentationsrapporten fortsætter nogle af bachelordimittenderne fra AAU på kandidatuddannelser på andre universiteter, typisk cand.merc.(jur.) på Copenhagen Business School og Aarhus Universitet eller jura på AU (Dokumentationsrapport, s. 8). Universitetet anfører, at det må anses som en væsentlig kvalitet ved bacheloruddannelsen, at den kan anvendes som springbræt til andre uddannelser. For at smidiggøre overgangen til en anden kandidatuddannelse samarbejder uddannelsesledelsen derfor med relevante fagpersoner og studieledere på cand.merc.(jur.)-uddannelsen på CBS (Dokumentationsrapport, s. 8; Bilag 6B). Ledelsen fremhævede på besøget, at samarbejdet med CBS prioriteres for at skabe en smidig struktur for de studerende, som ønsker at fortsætte deres uddannelse der.

Det fremgår desuden af dokumentationsrapporten, at etableringen af jurauddannelsen på AAU har skabt en ny udfordring. ”Der er nemlig nu studerende, der ønsker at skifte til Ba-jur. og Cand.jur. på Aalborg Universitet både under og efter afsluttet HA (jur.). Statistikken viser, at 14 studerende indtil nu er skiftet fra erhvervsjurauddannelsen til jurauddannelsen ved Aalborg Universitet inden afsluttet kandidatgrad. Studiet forsøger også at gøre skift her til så smidigt som muligt. Der er således udarbejdet en vejledning om studie-skifte og meritaftale, der sikrer det nødvendige oplysningsgrundlag for de studerende.” (Dokumentationsrapport, s. 8).

Samlet set vurderer akkrediteringspanelet, at bachelordimittenderne i de tre opgjorte år har videreuddannet sig og fundet beskæftigelse i et omfang, som svarer til øvrige bachelordimittender på det samfundsvidenskabelige hovedområde.

Gælder kun for kandidatuddannelsen

Nedenstående tabel 1.3 viser andelen af ledige dimittender fra cand.merc.(jur.)-uddannelsen ved AAU sammenholdt med andelen af ledige samfundsvidenskabelige dimittender på landsplan, jf. tal fra Styrelsen for Universiteter og Internationalisering.

Tabel 1.3. Ledighed for dimittender fra cand.merc.(jur.)-uddannelsen, 2006-2008

Dimission	2006	2007	2008
Kandidater – landsplan	4	3	2
Cand.merc.(jur.) – AAU	2	3	1

Note: Tallene i tabellen er opgjort i procent.

Kilde: Dokumentationsrapport, s. 9.

I den ovenfor omtalte dimittendundersøgelse fra 2009 har 2% af respondenterne fra erhvervsjura svaret, at de er ledige (Bilag 6A, s. 267).

Akkrediteringspanelet vurderer, at uddannelsens dimittender finder beskæftigelse i et omfang, der er på niveau med øvrige dimittender fra samme hovedområde.

Relevant beskæftigelse

Gælder kun for kandidatuddannelsen

For at belyse hvorvidt dimittenderne har fået relevant beskæftigelse, anvender universitetet dimittendundersøgelsen fra 2009. Heraf fremgår det, at "... de færdige kandidater opnår ansættelse indenfor alle sektorer i deres første job, nogenlunde lige fordelt mellem det private og det offentlige..." (Dokumentationsrapport, s. 9). Tabel 1.4 nedenfor viser fordelingen.

Tabel 1.4. Første job blandt cand.merc.(jur.)-dimittender fordelt på sektor

Indenfor hvilken sektor var dit første job?	Cand.merc.(jur.) (%)	Hovedområdet på AAU (%)
Privat	42	38
Staten	18	20
Kommunen	25	29
Regionen	12	10
Interesseorganisation	3	3
Total	100	100

Kilde: Dokumentationsrapport, s. 9.

I dimittendundersøgelsen er der også blevet spurgt til den faglige sammenhæng mellem uddannelsen og dimittendernes første job. Bilag 6A viser, at for dimittender, der stadig er i første job, har 50% har svaret, at første job lå inden for uddannelsens traditionelle fagområder, og 30% at jobbet lå i direkte forlængelse af specialet. 18% af respondenterne i første job har svaret at jobbet lå udenfor uddannelsens traditionelle fagområder men krævede generelle kompetencer fra uddannelsen, mens 2% har svaret, at der ingen faglig sammenhæng var mellem uddannelsen og det første job (Bilag 6A, s. 266).

"Konkret oplyser deltagerne i kandidatundersøgelsen, at de eksempelvis opnåede ansættelse hos Københavns Kommune, Nordea Bank Danmark A/S, PriceWaterhouseCoopers, Region Nordjylland, Revisionshuset Nielsen og Christensen, SKAT og Grundfos (...) Stillingsbetegnelserne fordeler sig ligeså bredt som virksomhederne/organisationerne, idet kandidaterne blandt andet nævner fuldmægtig, HR-udviklingskonsulent, erhvervsrådgiver, jurist, markedsanalytiker som eksempler på stillinger, de bestrider efter endt uddannelse." (Dokumentationsrapport, s. 10).

Akkrediteringspanelet vurderer, at uddannelsens dimittender finder relevant beskæftigelse

Samlet vurdering af kriteriet for bacheloruddannelsen

Akkrediteringspanelet vurderer, at kriterium 1 samlet set er tilfredsstillende opfyldt.

Samlet vurdering af kriteriet for kandidatuddannelsen

Akkrediteringspanelet vurderer, at kriterium 1 samlet set er tilfredsstillende opfyldt.

Dokumentation

Dokumentationsrapport, s. 1-10

Bilag 5D. Aftagerpanelmøde den 6. juli 2010 Ref

Bilag 6A. Kandidat- og aftagerundersøgelse 2009

Bilag 6B. Korrespondance med C. Tvarnøe

Kriteriesøjle II: Forskningsbaseret uddannelse

Kriterium 2:

Uddannelsen er baseret på forskning og er knyttet til et aktivt forskningsmiljø af høj kvalitet

Bacheloruddannelsen:

Kriterium 2 vurderes at være opfyldt

tilfredsstillende

delvist tilfredsstillende

ikke tilfredsstillende

Kandidatuddannelsen:

Kriterium 2 vurderes at være opfyldt

tilfredsstillende

delvist tilfredsstillende

ikke tilfredsstillende

Akkrediteringspanelets begrundelse

Sammenhæng mellem forskningsområder og uddannelsens fagelementer

Gælder både for bachelor- og kandidatuddannelsen

Universitetet har udarbejdet nedenstående oversigter, som fremgår af tabel 2.1, 2.2 og 2.3, over sammenhængen mellem forskningsområder og fagelementer på HA (jur.) og cand.merc.(jur.).

Tabel 2.1. Oversigt over VIP'er og forskningsområder på fællesmesteret i 2010

Fagområde	VIP kalenderåret 2010 (Fællesmesteret)	Forskningsområde
Det moderne Danmark	Professor Lars Skov Henriksen	CASTOR – Institut for Sociologi og Socialt Arbejde
	Professor Christian Albrekt Larsen	CCWS, Centre for Comparative Welfare Studies – Institut for Statskundskab
	Lektor Poul Thøis Madsen	CCWS
	Lektor Lars Schädler Andersen	CHI, Contemporary History of Democracy and Democratization – Institut for Kultur og Globale Studier
Problemorienteret metode	Adjunkt Lotte Bloksgaard	FREIA , Center for kønsforskning
Praktisk statistik	Lektor Jan Holm Ingemann	Economics, Business and Politics, Institut for Statskundskab
Tekstanalyse og kildehåndtering	Videnskabelig assistent Jacob Jepsen Pedersen	CCWS
Projektstyring og projektledelse	Adjunkt Nikolaj Stegeager	Pædagogik og Didaktik – Institut for Læring og Filosofi

Kilde: Dokumentationsrapport, s. 14

Tabel 2.2. Oversigt over VIP'er og forskningsområder på de juridiske fag i 2010

Fagområde	VIP	Forskningsområde
Alment	Lektor Carsten Munk Hansen	Juridisk metode og retskilder
Formueret	Professor Anders Ørgaard	Aftaleret, køberet, tingsret konkursret, rekonstruktion
	Professor Erik Werlauff	Finansieringsret, obligationsret, tingsret, kontraktsret, selskabsret, familie- og arveret
	Professor MSO Marianne Holdgaard	Familie- og arveret
	Lektor Carsten Munk Hansen	Fast ejendom
	Lektor Louise Faber	Obligationsret, lejeret
	Lektor Charlotte Bagger Tranberg	Immateriel ret
	Ph.d. (nu Adjunkt) Marie Jull Sørensen	Erstatningsret, forbrugerret
	Ph.d. (nu Adjunkt) Lone Louring Hansen	Selskabsret, ansættelsesret og arbejdsret
	Ph.d.-studerende Martin Poulsen	Selskabsret
	Ph.d.-studerende Gitte Meldgaard Abrahamsen	Familieret, pensionsrettigheder

	Ph.d.-studerende Charlotte Sørensen	Obligationsret
	Videnskabelig assistent Bjarke Sørensen	Obligationsret
Offentligret	Professor Erik Werlauff	Statsret, menneskerettigheder, civilproces
	Lektor Sten Bønsing	Offentligret, forvaltningsret, kommunalret
	Lektor Nina von Hielmcrone	Forvaltningsret, socialret
	Lektor Trine Schultz	Forvaltningsret, socialret
	Adjunkt Line Bune Juhl	Statsret, menneskerettigheder, sundhedsret
Skatteret	Professor Erik Werlauff	Skatteret
	Lektor Thomas Rønfeldt	Skatteret
Strafferet	Professor Lars Bo Langsted	Strafferet
EU-ret	Lektor Charlotte Bagger Tranberg	EU-ret, IT-ret, persondataret
	Lektor Thomas Rønfeldt	EU-ret

Note: VIP'er fremhævet med fed havde fagansvar på uddannelserne i kalenderåret 2010.

Kilde: Dokumentationsrapport, s. 15

Med hensyn til de juridiske fagelementer fremhæver universitetet, at de fagansvarlige har udarbejdet pensum helt eller delvist i 11 fag, eksempelvis i aftaleret og forvaltningsret (Dokumentationsrapport, s. 16).

Tabel 2.3. Oversigt over VIP'er og forskningsområder på de økonomiske fag i 2010

Fagområder	VIP kalenderåret 2010 (økonomi)	Forskningsområde
Erhvervsøkonomi	Professor Per Nikolaj Bukh	MAC-gruppen
Statistik	Professor Per Nikolaj Bukh	
Økonomistyring	Professor Per Nikolaj Bukh	
	Lektor Christian Nielsen	
	Adjunkt Niels Sandalgaard	
	Lektor Henrik Find Fladkjær	
Regnskab	Professor Per Nikolaj Bukh	
Finansieringsteori	Professor Per Nikolaj Bukh	
Entrepreneurship og innovation	Lektor Jesper Lindgaard Christensen	IKE-gruppen
Personalearbejde og organisation	Lektor Kjeld Nielsen	LEO-gruppen
Moms og afgifter	Ph.d.-studerende Charlotte Sørensen	Moms, told og afgifter

Kilde: Dokumentationsrapport, s. 17

De tre forskningsgrupper er kort beskrevet i dokumentationsrapporten, og det fremgår således, at MAC-gruppens aktiviteter er rettet dels mod økonomistyringsområdet og dels mod ledelsesmæssige problemstillinger med finansielt, strategisk og driftsmæssigt indhold (Dokumentationsrapport, s. 17). På besøget fortalte både ledelsen og underviserne, at der på nuværende tidspunkt ikke er forskningsdækning bag eksternt regnskab og finansiering, som ligger på bacheloruddannelsen. Samtidig blev det forklaret, at der arbejdes på at sikre forskningsbaseret på områderne fremadrettet. Akkrediteringspanelet bemærker, at der ikke er forskningsdækning bag eksternt regnskab og finansiering, men at de to områder kun udgør en lille del af de samlede uddannelser.

IKE-gruppen beskæftiger sig med innovation, viden og økonomisk dynamik på forskellige niveauer og i forskellige processer, og der forskes konkret i teori om virksomheden, nationale systemer for innovation og international handel og konkurrenceevne (Dokumentationsrapport, s. 17). LEO-gruppens fokus er rettet mod hovedområderne personale- og organisationsforhold, regulering af arbejdsmarkedet samt kvalificering og uddannelse, og gruppens forskning omfatter empiriske studier af virksomheders såvel som institutioners personalearbejde og Human Ressource Management samt arbejdsorganisation, arbejdsmiljø og arbejds sociologi (Dokumentationsrapport, s. 17).

Det fremgår endvidere af dokumentationsrapporten, at studielederen og institutlederen samarbejder om at udvikle forskningsmiljøet, herunder at det er en prioritering at ansætte VIP'er, så alle obligatoriske konstituerende fag på bacheloruddannelsen på sigt får mindst to ansatte med faglige kompetencer inden for faget (Dokumentationsrapport, s. 11).

På besøget fortalte underviserne, at der ikke er store forskningsmæssige samarbejder på tværs af jura/erhvervsøkonomi-skellet, men der blev givet et eksempel på, at der inden for skatteret foregår noget samarbejde. Derudover arbejdes der inden for de skatteretlige og selskabsretlige områder på at lave en tværfaglig gruppe, hvor både VIP og DVIP indgår for på den måde aktivt at involvere DVIP'erne i forskningen. Det er ambitionen, at de også skal publicere, samt at publikationerne kan anvendes i deres undervisning.

Akkrediteringspanelet vurderer, at der er sammenhæng mellem forskningsområder knyttet til uddannelsen og uddannelsens fagelementer. Panelet bemærker, at flere af uddannelsens obligatoriske fag på det erhvervsøkonomiske område ligger inden for finansiering og regnskab. I den forbindelse bemærker panelet kritisk, at der ikke er forskningsdækning for eksternt regnskab og finansiering på uddannelsen.

Forskningens samvirke med praksis

Gælder både for bachelor- og kandidatuddannelsen

”Den forskning, der udøves indenfor både erhvervsøkonomi og jura, indgår i en meget naturlig samvirken med praksis grundet fagenes metoder og genstandsfelter.” (Dokumentationsrapport, s. 17).

Inden for det juridiske område beskriver universitetet den juridiske metode som eksempel på, at der samvirkes med praksis. Juridisk metode består dels i at anvende relevante retskilder systematisk, og dels i at anvende relevante argumenter for at afgøre, hvad der er gældende ret. Det fremgår af dokumentationsrapporten, at den vigtigste retskilde til at afgøre gældende ret er domstolsafgørelser. ”Producenterne af domstolsafgørelser er praktikere, eksempelvis dommere, advokater, forsvarere og anklagere. Domstolsafgørelserne er som den vigtigste retskilde et vægtigt bidrag til den juridiske forskning, da det videnskabelige arbejde indbefatter en systematisk indsamling og analysering af afgørelserne. De videnskabelige bidrag, der udarbejdes med anvendelse af den juridiske metode, er dernæst i sig selv en retskilde, der derfor indgår som endnu et vigtigt arbejdsredskab for såvel praktikeren som videnskaben.” (Dokumentationsrapport, s. 18).

På det økonomiske område beskrives MAC-gruppens forskning, der er empirisk funderet og baseret på studier af virksomheder i samspil eller i tæt dialog med praktikere. Mange ph.d.-studerende deltager således i forskningsprojekter, som er finansieret af virksomheder og organisationer. Som eksempler på projekter nævnes et samarbejde med brancheorganisationen Dansk Fjernvarme om at udvikle en model, der kan indgå i den fremtidige regulering af sektoren, ligesom forskere fra Institut for Økonomi og Ledelse har samarbejdet med kommunerne om et projekt, der skal forbedre økonomistyringen på det specialiserede socialområde (Dokumentationsrapport, s. 18).

Videre beskriver universitetet, at det videnskabelige arbejde på institutterne i høj grad anvendes i praksis, hvilket blandt sker ved, at forskerne rekvireres til udarbejdelse af rapporter, som voldgiftsdommere, bestyrelsesmedlemmer og ekspertrådgivere samt som kursusarrangører og foredragsholdere. Dertil kommer, at forskerne deltager i andre formidlingsaktiviteter såsom udarbejdelse af bøger, kronikker og artikler i aviser og fagblade (Dokumentationsrapport, s. 18).

Akkrediteringspanelet vurderer på den baggrund, at forskningen samvirker med praksis.

Uddannelsens tilrettelæggere

Gælder både for bachelor- og kandidatuddannelsen

Det fremgår af dokumentationsrapporten, at studielederen i samarbejde med studienævnsformanden har ansvaret for uddannelsens faglige indhold og praktiske tilrettelæggelse. Det Juridiske Studienævn er en aktiv medspiller, i særlig grad de tre VIP-repræsentanter (Dokumentationsrapport, s. 11). Universitetet linker i dokumentationsrapporten til CV'er for studielederen, studienævnsformanden samt de tre VIP-repræsentanter i studienævnet, og heraf fremgår det, at de alle er aktive forskere inden for det juridiske felt.

Tilrettelæggelsen af uddannelsens 1. semester, som er et fællessemester for alle uddannelser på det samfundsvidenskabelige hovedområde, foregår i praksis i et samarbejde mellem basislederen, underviserne på semesteret, og studielederne for de involverede uddannelser (Dokumentationsrapport, s. 11). Der nedsættes endvidere et koordinationsudvalg for det første år. VIP'erne i udvalget skal have minimum 100 timers tilknytning til første studieår, og udvalget mødes mindst to gange pr. semester. Koordinationsudvalget har visse studienævnsnignende opgaver og beføjelser (Dokumentationsrapport, s. 11).

Tilrettelæggelsen af uddannelsens 2.-10. semester foregår i praksis ved, at der udpeges fagansvarlige, som har det faglige ansvar for moduler og fag inden for deres fagområder. ”De fagansvarlige samarbejder derfor naturligt med studienævnet og studieledelsen om studieordningsændringer, fagbeskrivelser, meritvurderinger og bedømmelse/ansættelse af eksterne undervisere. De fagansvarlige samarbejder endvidere med underviserne tilknyttet de fagelementer, som deres fagansvar vedrører. I det omfang der er flere fagelementer indenfor et modul, som deles mellem flere fagansvarlige, samarbejder disse også indbyrdes. Uddannelsernes fagansvarlige medvirker til at sikre, at fagbeskrivelser m.v. altid er opdaterede, at undervisningen, pensum og eksamensform er afstemt. Når den fagansvarlige ikke selv varetager undervisningen, fungerer denne som faglig sparringspartner for den eller dem, der underviser i faget. Det er ligeledes den fagansvarlige, der har ansvaret for udarbejdelse af eksamensspørgsmål og eksamensopgaver m.v.” (Dokumentationsrapport, s. 12). Det blev bekræftet af underviserne på besøget, at de fagansvarlige varetager disse opgaver, og det blev tilføjet, at de fagansvarlige skal følge med forskningsmæssigt, enten aktivt eller passivt, for at kunne vurdere forskningens relevans.

”Fagansvaret vedrørende uddannelsens økonomiske fagelementer er tilrettelagt lidt anderledes end fagansvaret for de juridiske fagelementer, da underviserne i disse fag hovedsagelig udgøres af ansatte på Institut for Økonomi og Ledelse. Det er således professor Per Nikolaj Bukh, der er ansat ved Institut for Økonomi og Ledelse, der er fagansvarlig for alle uddannelsens økonomiske fagelementer. Professor Per Nikolaj Bukh har virket som fagansvarlig for de økonomiske fag siden 2007, og han har været aktivt engageret i HA (jur.) og Cand.merc.(jur.)’s modernisering. Hans ansvar er overordnet at bistå studienævnet og studieledelsen i alle relevante spørgsmål vedrørende de økonomiske fag, og han fungerer, som den der koordinerer og sikrer samarbejdet med underviserne. Dette er særligt vigtigt for de af de økonomiske fag, der samlæses, således at underviserne både ved planlægningen og i formidlingen af fagstoffet er opmærksomme på, at der er studerende fra begge uddannelser.” (Dokumentationsrapport, s. 13).

På besøget fortalte ledelsen, at der ikke er en VIP-repræsentant fra erhvervsøkonomi i studienævnet, men at det økonomiske studienævn inddrages, når det er relevant. Det fremgik af mødet med både ledelsen og de studerende, at der har været planlægningsproblemer, og ledelsen forklarede, at der derfor holdes møder på kryds og tværs for at undgå det. Generelt fortalte ledelsen, at der er fokus på at styrke og forbedre dialogen, og det blev således fortalt, at studielederen for bachelor- og kandidatuddannelsen i erhvervsjura har taget initiativ til at holde et fælles studienævnsmøde for de to studienævn i efteråret 2011. Fremadrettet vil ledelsen gerne mødes med det økonomiske studienævn en gang om året.

Det er på den baggrund akkrediteringspanelets vurdering, at uddannelsen i udstrakt grad tilrettelægges af VIP'er, der forsker inden for et forskningsområde, der er relevant for uddannelsen.

VIP/DVIP-ratio

Gælder kun for bacheloruddannelsen

Universitetet har opgjort VIP/DVIP-ratioen for bacheloruddannelsen for fællessemesteret samt for 2.-6. semester. Det fremgår således, at der i 2010 blev leveret 7,27 undervisningsårsværk på fællessemesteret, og at der var en VIP/DVIP-ratio på 6,38. For den resterende del af uddannelsen fremgår VIP/DVIP-ratioen af tabel 2.4 nedenfor.

Tabel 2.4. VIP/DVIP-ratioen på bacheloruddannelsen i 2010

VIP/DVIP på HA (jur.) 2010				
Antal VIP	VIP årsværk	Antal DVIP	DVIP årsværk	VIP/DVIP ratio
13	1,12	10	0,80	1,4

Kilde: Dokumentationsrapport, s. 25

VIP/DVIP-ratioen på landsplan er ikke opgjort for 2010, og der sammenlignes derfor med ratioen i 2009, som var på 1,54. Dermed ligger VIP/DVIP-ratioen for HA (jur.) mindre end 25% under ratioen på landsplan.

Akkrediteringspanelet vurderer, at de studerende på bacheloruddannelsen i udstrakt grad undervises af VIP'er.

Gælder kun for kandidatuddannelsen

VIP/DVIP-ratioen for kandidatuddannelsen fremgår af tabel 2.5.

Tabel 2.5. VIP/DVIP-ratioen på kandidatuddannelsen i 2010

VIP/DVIP på Cand.merc.(jur.) 2010				
Antal VIP	VIP årsværk	Antal DVIP	DVIP årsværk	VIP/DVIP ratio
11	1,13	8	0,81	1,39

Kilde: Dokumentationsrapport, s. 25

Ligesom for bacheloruddannelsen er VIP/DVIP-ratioen på landsplan ikke opgjort for 2010. Der sammenlignes derfor med ratioen i 2009, som var på 1,54. Dermed ligger VIP/DVIP-ratioen for cand.merc.(jur.) mindre end 25% under ratioen på landsplan.

Akkrediteringspanelet vurderer, at de studerende på kandidatuddannelsen i udstrakt grad undervises af VIP'er.

Antal studerende pr. VIP

Gælder både for bachelor- og kandidatuddannelsen

Universitetet har opgjort antallet af studerende pr. VIP i henholdsvis antal og årsværk, jf. tabel 2.6 og 2.7.

Tabel 2.6. Stud/VIP-ratioen bachelor- og kandidatuddannelsen i 2010 opgjort i antal

VIP i forhold til studerende på bacheloruddannelsen		
VIP	Antal ressourceudløsende studerende	Stud./VIP ratio
13	109	8,38
VIP i forhold til studerende på kandidatuddannelsen		
VIP	Antal ressourceudløsende studerende	Stud./VIP ratio
11	63	5,73

Kilde: Dokumentationsrapport, s. 26

Tabel 2.7. Stud/VIP-ratioen bachelor- og kandidatuddannelsen i 2010 opgjort i årsværk

VIP i forhold til studerende på bacheloruddannelsen		
VIP (årsværk)	STÅ	Stud./VIP ratio
1,12	72,9	65,09
VIP i forhold til studerende på kandidatuddannelsen		
VIP (årsværk)	STÅ	Stud./VIP ratio
1,13	54,9	48,58

Kilde: Dokumentationsrapport, s. 26

Gælder kun for bacheloruddannelsen

Som det fremgår af tabel 2.6, er der på bacheloruddannelsen en VIP for hver 8 studerende opgjort i antal. Opgjort i årsværk er stud/VIP-ratioen på 65,09, jf. tabel 2.7.

De bachelorstuderende gav på besøget ikke eksempler på, at de har mulighed for at have tæt kontakt til VIP'erne, men de gav udtryk for, at brugen af studenterinstruktorer i øvelsestimer fungerer godt. Underviserne fortalte på besøget, at de studerende får vejledning i forbindelse med bachelorprojektet, og at det er studielederens opgave at fordele vejledere til de enkelte studerende på baggrund af de emner, som de studerende vil skrive om.

Akkrediteringspanelet vurderer, at de studerende på bacheloruddannelsen har mulighed for en tæt kontakt til VIP'er, men panelet bemærker kritisk, at stud/VIP-ratioen opgjort i årsværk er høj. Samtidig bemærker panelet positivt, at der gøres brug af studenterinstruktorer, og at de studerende er glade for dette.

Gælder kun for kandidatuddannelsen

På kandidatuddannelsen er der ca. 5 studerende for hver VIP opgjort i antal, mens der opgjort i årsværk er 48,58 studerende pr. VIP.

De kandidatstuderende gav på besøget udtryk for, at de har mulighed for at have dialog med underviserne til forelæsningserne, fordi der ikke er så mange studerende. Med hensyn til specialevejledning fremgik det af mødet med de studerende, at studielederen fordele vejledere. DVIP'er kan godt vejlede, og det blev fortalt på mødet med underviserne, at studielederen har afholdt et møde med DVIP'erne om vejledning, herunder formalia, og de fik udleveret information om at være vejleder. De studerende gav udtryk for, at der er forskel på, hvordan underviserne afvikler vejledningen, og underviserne fortalte, at de ikke går så højt op i timetallet, da der er stor forskel på, hvad de studerende har brug for.

Akkrediteringspanelet vurderer, at de studerende på kandidatuddannelsen har mulighed for en tæt kontakt til VIP'er, men panelet bemærker, at stud/VIP-ratioen opgjort i årsværk er høj.

Forskningsmiljøets kvalitet

Gælder både for bachelor- og kandidatuddannelsen

Tabel 2.8 viser en oversigt over antallet af publikationer samt antallet af VIP'er, der har bidraget til dem, i hvert af årene 2008, 2009 og 2010. Universitetet har i bilag 8A desuden vedlagt en udførlig oversigt over publikationerne i henholdsvis juragruppen, MAC-gruppen, IKE-gruppen og LEO-gruppen, dog ikke opgjort efter tidsskriftsrating. Det fremgår endvidere af bilaget, at data for 2010 ikke er endelige, da Forsknings- og Innovationsstyrelsen først har opgjort tallene den 1. september 2011.

Tabel 2.8. Publikationer opdelt efter Niveau 1 og Niveau 2 for perioden 2008-2010

Publikationer	2008		2009		2010	
	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 1	Niveau 2
Tidsskriftsrating						
Antal publikationer	20	8	14	10	14	10
Antal VIP	40		40		38	

Kilde: Supplerende dokumentation, 12. september 2011.

Udover publiceringerne, som fremgår af tabel 2.8, anfører universitetet, at forskerne er aktive deltagere på konferencer, samt at de er aktive medlemmer i netværk, udvalg, arbejdsgrupper, paneler og af bedømmelsesudvalg (Dokumentationsrapport, s. 20 og 22).

Akkrediteringspanelet vurderer samlet set, at kvaliteten af forskningsmiljøet, som er knyttet til uddannelsen, er på et tilfredsstillende niveau.

Samlet vurdering af kriteriet for bacheloruddannelsen

Akkrediteringspanelet vurderer, at kriterium 2 samlet set er tilfredsstillende opfyldt.

Samlet vurdering af kriteriet for kandidatuddannelsen

Akkrediteringspanelet vurderer, at kriterium 2 samlet set er tilfredsstillende opfyldt.

Dokumentation

Dokumentationsrapport, s. 11-27

Bilag 8A. Forskningspublikationer

Supplerende dokumentation af 12. september 2011

Kriteriesøjle III:

Uddannelsens faglige profil og niveau samt intern kvalitetssikring

Kriterium 3: Uddannelsens faglige profil og niveau

Bacheloruddannelsen:

Kriterium 3 vurderes at være opfyldt

tilfredsstillende

delvist tilfredsstillende

ikke tilfredsstillende

Kandidatuddannelsen:

Kriterium 3 vurderes at være opfyldt

tilfredsstillende

delvist tilfredsstillende

ikke tilfredsstillende

Akkrediteringspanelets begrundelse

Titel

Gælder kun for bacheloruddannelsen

Universitetet har i supplerende dokumentation oplyst, at bacheloruddannelsens danske betegnelse er erhvervsøkonomi-jura, HA (jur.), mens den engelske betegnelse, jf. studieordningen, er Bachelor of Science in Business Administration and Commercial Law (Supplerende dokumentation, 13. december 2011; Bilag 1B, s. 77). Uddannelsen har hjemmel i bekendtgørelse nr. 814 af 29. juni 2010 om bachelor- og kandidatuddannelser ved universiteterne (uddannelsesbekendtgørelsen), §12 stk. 5.

”Uddannelsens danske betegnelse ”Erhvervsjura” signalerer, at der er tale om en uddannelse, der indeholder jura. Den signalerer samtidig, at der er tale om en afgrænset del af jura’ en, nemlig den erhvervsrettede jura. Tilføjelsen ”HA (jur.)” signalerer, at uddannelsen også indeholder økonomi, svarende til en HA-uddannelse. ”HA (jur.)” signalerer samtidig, at der er tale om en uddannelse, der kombinerer HA-uddannelsen med jura. Parentesen omkring ”jur.” sender et uklart signal, der bedst kan tolkes, som om den juridiske del er underordnet den økonomiske, eller som om der er tale om en linje på cand.merc. Som uddannelsen er tilrettelagt i dag, og som den opfattes af aftagerne, ville en titel uden parentes om ”jur.” passe bedre til uddannelsen.” (Dokumentationsrapport, s. 28).

Det fremgår videre i dokumentationsrapporten, at uddannelsen udover at kvalificere den studerende til en kandidatuddannelse har som overordnet formål ”...at den studerende ”selvstændigt skal kunne udføre erhvervsfunktioner med juridisk og økonomisk indhold i virksomheder, institutioner og organisationer såvel i det private som i det offentlige” (...). Bacheloruddannelsen har således en fagligt set todelt profil, der forudsætter kompetencer indenfor såvel økonomi som jura. Uddannelsen indeholder foruden Fællessemesteret derfor naturligvis både økonomiske og juridiske moduler og fagelementer. De obligatoriske juridiske fagelementer udgør i alt 100 ECTS, og de obligatoriske økonomiske fagelementer udgør, foruden det økonomiske indhold på Fællessemesteret, i alt 30 ECTS (...). Hertil kommer et valgfrit økonomisk fagelement på 10 ECTS og et bachelorprojekt på 10 ECTS, der kan være skrevet indenfor såvel økonomi som jura. Flere af uddannelsens økonomiske fag er samlæst med HA uddannelsen, og flere af uddannelsens juridiske fag er samlæst med jurauddannelsen.” (Dokumentationsrapport, s. 28f).

På besøget fortalte både ledelsen og underviserne, at erhvervsjura er et kælenavn for uddannelsen, som er historisk betinget. Ledelsen fortalte desuden, at den nuværende ECTS-fordeling med en overvægt til de juridiske elementer vil blive fastholdt. De studerende gav udtryk for, at de først og fremmest ser sig selv som jurister frem for som økonomer, og de underbyggede dette med, at ECTS-vægtningen på uddannelsen er større inden for de juridiske elementer end de økonomiske. Ifølge underviserne giver uddannelsen de studerende stærke juridiske kompetencer koblet med erhvervsøkonomi. De fortalte, at der på nuværende tidspunkt sker en oprustning inden for de økonomiske fag, og at de studerendes erhvervsøkonomiske kompetencer styrkes gennem samlæsningen med HA-uddannelsen.

Det fremgik desuden på mødet med underviserne, at uddannelsens offentligretlige modul på 25 ECTS-point er vigtigt, fordi mange dimittender får job i det offentlige eller har meget kontakt til det offentlige i forbindelse med deres arbejde i private virksomheder.

Akkrediteringspanelet konstaterer, at bacheloruddannelsen indeholder væsentligt flere juridiske fagelementer end erhvervsøkonomiske fagelementer. Videre konstaterer panelet, at denne overvægt af juridiske fag på uddannelsen ikke afspejles i kompetenceprofilen, hvorfor kompetenceprofilen på papiret svarer til uddannelsens titel og navn. Imidlertid anfører universitetet, jf. ovenfor, at uddannelsens titel indikerer, at den indeholder økonomi svarende til en HA-uddannelse. Akkrediteringspanelet vurderer, at dette ikke er tilfældet. Sammenholdt med at de studerende ser sig selv som jurister, er det derfor akkrediteringspanelets vurdering, at bacheloruddannelsens kompetenceprofil kun i mindre grad svarer til uddannelsens titel og navn.

Gælder kun for kandidatuddannelsen

Jævnfør studieordningen for kandidatuddannelsen er dens titel på dansk *Kandidatuddannelsen i Erhvervsjura, Cand.merc.(jur.)* og på engelsk *Master of Science (MSc) in Business Administration and Commercial Law* (Dokumentationsrapport, s. 29). Uddannelsen har hjemmel i bekendtgørelse nr. 814 af 29. juni 2010 om bachelor- og kandidatuddannelser ved universiteterne (uddannelsesbekendtgørelsen), og titlen har hjemmel i §18 og bilag 1 punkt 3.2. Ifølge bilag 1 punkt 3.2 skal de erhvervsøkonomiske fag og de juridiske fag hver indgå i uddannelsen med mindst 45 ECTS-point.

”Uddannelsens danske betegnelse *”Kandidatuddannelsen i Erhvervsjura, Cand.merc.(jur.)*” signalerer, at der er tale om en uddannelse, der indeholder jura. Den signalerer samtidig, at der er tale om en afgrænset del af jura’en, nemlig den erhvervsrettede jura. Tilføjelsen *”Cand.merc.(jur.)*” signalerer, at uddannelsen også indeholder økonomi, svarende til en Cand.merc. uddannelse. *”Cand.merc.(jur.)*” signalerer samtidig, at der er tale om en uddannelse, der kombinerer cand.merc. med jura. Parentesen omkring *”jur.”* sender som ved HA (jur.) et uklart signal, der bedst kan tolkes, som om den juridiske del er underordnet den økonomiske, eller som om der er tale om en linje på cand.merc. Som uddannelsen er tilrettelagt i dag, og som den opfattes af aftagerne, ville en titel uden parentes om *”jur.”* passe bedre til uddannelsen.” (Dokumentationsrapport, s. 29).

Det fremgår videre i dokumentationsrapporten, at kandidatuddannelsen ligesom bacheloruddannelsen har en todelt faglig profil, ”...da denne *”har til formål at udbygge den studerendes faglige viden og kunnen og øge den studerendes teoretiske og metodiske kvalifikationer samt dennes selvstændighed i forhold til niveauet på den erhvervsjuridiske bacheloruddannelse”* (...). På kandidatuddannelsen udgør de obligatoriske juridiske fagelementer i alt 20 ECTS, og de obligatoriske økonomiske fagelementer udgør i alt 30 ECTS. Hertil kommer 40 ECTS valgbare fagelementer, hvoraf 20 ECTS er af juridisk indhold, 10 ECTS økonomisk og 10 ECTS er blandet økonomisk og juridisk. Uddannelsen afsluttes med et kandidatspecialet på 30 ECTS, der kan skrives indenfor hele uddannelsens emneområde, dog skal specialet demonstrere anvendelsen af den juridiske metode.” (Dokumentationsrapport, s. 29). Vægtningen af de juridiske og de erhvervsøkonomiske fagelementer, herunder valgfag, sikrer dermed, at uddannelsen lever op til bekendtgørelsens krav om mindst 45 ECTS-point inden for henholdsvis jura og erhvervsøkonomi. Akkrediteringspanelet bemærker dog, at underviserne på besøget fortalte, at valgfaget Moms og afgifter betragtes som et økonomisk fag på grund af anvendelsen af beregningsteknikker i forbindelse med afgiftsdelen af faget, men fagets undervisere kommer fra Juridisk Institut.

På besøget fortalte de studerende, at størstedelen af de specialestuderende vælger at udarbejde et juridisk speciale, hvor erhvervsøkonomi indgår, og at de godt kan vælge at skrive et rent juridisk speciale.

Akkrediteringspanelet vurderer, at kandidatuddannelsens kompetenceprofil svarer til uddannelsens titel og navn, men det bemærkes, at valgfaget Moms og afgifter betragtes som et økonomisk fag, selvom underviserne er tilknyttet Juridisk Institut.

Niveau

Gælder kun for bacheloruddannelsen

Universitetet anfører i dokumentationsrapporten, at bacheloruddannelsens kompetenceprofil "... svarer (...) til kompetencebeskrivelsen for en uddannelse på bachelorniveau i henhold til kvalifikationsrammen." (Dokumentationsrapport, s. 30).

Universitetet har i dokumentationsrapporten ikke givet eksempler på, hvordan der er overensstemmelse mellem uddannelsens kompetenceprofil og kvalifikationsrammen. ACE Denmark har derfor udarbejdet nedenstående tabel 3.1, hvor kvalifikationsrammen sammenholdes med kompetenceprofilen.

Tabel 3.1. Sammenhæng mellem kvalifikationsrammen og bacheloruddannelsens kompetenceprofil

	Kvalifikationsrammen	Kompetenceprofil
Viden	Skal have viden om teori, metode og praksis inden for en profession eller et eller flere fagområder.	§ 6: Uddannelsens formål betinger, at den studerende erhverver viden, kompetencer og metodiske færdigheder indenfor både de juridiske og økonomiske fagområders videnskabelige discipliner, herunder teori og metode, vedrørende forhold, som er af væsentlig betydning for virksomheders, institutioners og organisationers daglige drift og beslutningstagen
	Skal kunne forstå og reflektere over teorier, metode og praksis.	4) fremkomme med begrundede udsagn om, hvad der er gældende ret inden for uddannelsens juridiske fagelementer 5) analysere og vurdere en juridisk eller økonomisk argumentation
Færdigheder	Skal kunne anvende et eller flere fagområders metoder og redskaber samt kunne anvende færdigheder, der knytter sig til beskæftigelse inden for fagområdet/erne eller professionen.	§ 5: sætte den studerende i stand til selvstændigt at kunne udføre erhvervsfunktioner med juridisk og økonomisk indhold i virksomheder, institutioner og organisationer såvel i det private som i det offentlige. 6) vurdere, fortolke og formulere kontrakter under hensyntagen til relevante retsregler og økonomiske konsekvenser 7) analysere eksterne og interne regnskaber og gennemføre grundlæggende statistiske analyser 8) rådgive om finansiering af aktiviteter med hensyntagen til både juridiske og økonomiske forhold
	Skal kunne vurdere teoretiske og praktiske problemstillinger samt begrunde og vælge relevante løsningsmodeller.	3) selvstændigt kunne identificere og formulere problemstillinger indenfor de juridiske og økonomiske fagområder, vælge relevante løsninger og begrunde disse
	Skal kunne formidle faglige problemstillinger og løsningsmodeller til fagfæller og ikke-specialister eller samarbejdspartnere og brugere.	9) kunne formidle sin indsigt overfor både fagfæller, ikke-specialister, samarbejdspartnere og brugere i et korrekt mundtlig og skriftligt sprog.
Kompetencer	Skal kunne håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer i studie- eller arbejdssammenhænge.	1) håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer i studie- eller arbejdssammenhænge indenfor økonomi og jura, og indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde med en professionel tilgang
	Skal selvstændigt kunne indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde med en professionel tilgang.	§ 6 - fortsat: Dette gælder både udadtil i relation til dispositioner overfor andre virksomheder, forbrugere og offentlige myndigheder og indadtil i relation til virksomheden, institutionen eller organisationens etablering, organisering, beslutningstagen, finansiering og beskatning
	Skal kunne identificere egne læringsbehov og strukturere egen læring i forskellige læringsmiljøer.	2) identificere egne læringsbehov og strukturere egen læring i forskellige læringsmiljøer

Note: Nummereringen i tabellen henviser til nummereringen i kompetenceprofilen, jf. studieordningen (se også side 9 i denne rapport).

Kilde: Bilag 1B, s. 78f.

På baggrund af tabellen er det akkrediteringspanelets vurdering, at bacheloruddannelsens kompetenceprofil lever op til den relevante typebeskrivelse i kvalifikationsrammen.

Gælder kun for kandidatuddannelsen

Universitetet anfører også for kandidatuddannelsen, at dens kompetenceprofil modsvarer kvalifikationsrammens kompetencebeskrivelse for en kandidatuddannelse (Dokumentationsrapport, s. 31). Det fremgår således af studieordningen, at kandidatuddannelsens formål er "...at udbygge den studerendes faglige viden og kunnen og øge den studerendes teoretiske og metodiske kvalifikationer samt dennes selvstændighed i forhold til niveauet på den erhvervsjuridiske bacheloruddannelse." (Bilag 1C, s. 89f).

Heller ikke for kandidatuddannelsen har universitetet givet eksempler på denne overensstemmelse, og ACE Danmark har derfor udarbejdet nedenstående tabel 3.2, der sammenholder kvalifikationsrammen med uddannelsens kompetenceprofil.

Tabel 3.2. Sammenhæng mellem kvalifikationsrammen og kandidatuddannelsens kompetenceprofil

	Kvalifikationsrammen	Kompetenceprofil
Viden	Skal inden for et eller flere fagområder have viden, som på udvalgte områder er baseret på højeste internationale forskning inden for et fagområde.	§ 6: Uddannelsens formål betinger, at den studerende opnår viden, kompetencer og metodiske færdigheder gennem faglig fordybelse og anvendelse af videregående elementer i de to fagområders discipliner og metoder
	Skal kunne forstå og på et videnskabeligt grundlag reflektere over fagområdets/ernes viden samt kunne identificere videnskabelige problemstillinger.	1) selvstændigt at identificere og formulere videnskabelige problemstillinger indenfor de juridiske og økonomiske fagelementer
Færdigheder	Skal mestre fagområdets/ernes videnskabelige metoder og redskaber samt mestre generelle færdigheder, der knytter sig til beskæftigelse inden for fagområdet/erne.	§ 6 - fortsat: ...herunder træning i videnskabeligt arbejde og metode, der videreudvikler den studerendes kompetencer til at bestride mere specialiserede erhvervsfunktioner med juridisk og økonomisk indhold i virksomheder, institutioner og organisationer såvel i det private som i det offentlige.
	Skal kunne vurdere og vælge blandt fagområdet/ernes videnskabelige teorier, metoder, redskaber og generelle færdigheder samt på et videnskabeligt grundlag opstille nye analyse- og løsningsmodeller.	2) på et videnskabeligt grundlag at kunne opstille nye løsninger, vælge relevante løsninger, og begrunde valget
	Skal kunne formidle forskningsbaseret viden og diskutere professionelle og videnskabelige problemstillinger med både fagfæller og ikke-specialister.	3) at kunne formidle sin forskningsbaserede viden og diskutere professionelle og videnskabelige problemstillinger med både fagfæller, ikke-specialister, samarbejdspartnere og brugere i et korrekt sprog.
Kompetencer	Skal kunne styre arbejds- og udviklingssituationer, der er komplekse, uforudsigelige og forudsætter nye løsningsmodeller.	4) at styre arbejds- og udviklingssituationer, der er komplekse, uforudsigelige og at forudsige løsningsmodeller
	Skal selvstændigt kunne igangsætte og gennemføre fagligt og tværfagligt samarbejde og påtage sig professionelt ansvar.	5) selvstændigt at kunne igangsætte og gennemføre fagligt og tværfagligt samarbejde og påtage sig professionelt ansvar
	Skal selvstændigt kunne tage ansvar for egen faglig udvikling og specialisering.	6) selvstændigt at kunne tage ansvar for egen faglig udvikling og specialisering

Note: Nummereringen i tabellen henviser til nummereringen i kompetenceprofilen, jf. studieordningen (se også side 10 i denne rapport).

Kilde: Bilag 1C, s. 89f.

Akkrediteringspanelet vurderer, at kandidatuddannelsens kompetenceprofil lever op til den relevante typebeskrivelse i kvalifikationsrammen, men panelet bemærker, at kvalifikationsrammens mål om, at kandidaternes

viden på udvalgte områder skal være baseret på højeste internationale forskning, ikke fremgår af kompetenceprofilen. På besøget forklarede ledelsen, at fagene på uddannelsen lever op til dette, og det er panelets vurdering, at manglen i kompetenceprofilen ikke udgør et fagligt problem i forhold til uddannelsens niveau.

Samlet vurdering af kriteriet for bacheloruddannelsen

Akkrediteringspanelet vurderer, at kriterium 3 samlet set er tilfredsstillende opfyldt.

Samlet vurdering af kriteriet for kandidatuddannelsen

Akkrediteringspanelet vurderer, at kriterium 3 samlet set er tilfredsstillende opfyldt.

Dokumentation

Dokumentationsrapport, s. 28-31

Bilag 1B. Studieordning for Den erhvervsjuridiske Bacheloruddannelse HA (jur). på Aalborg Universitet (2010) – STO HA (jur.) 2010

Bilag 1C. Studieordning for cand.merc.(jur.) 2011

Kriterium 4: Uddannelsens struktur og tilrettelæggelse

Bacheloruddannelsen:

Kriterium 4 vurderes at være opfyldt

tilfredsstillende

delvist tilfredsstillende

ikke tilfredsstillende

Kandidatuddannelsen:

Kriterium 4 vurderes at være opfyldt

tilfredsstillende

delvist tilfredsstillende

ikke tilfredsstillende

Akkrediteringspanelets begrundelse

Gælder kun for bacheloruddannelsen

Sammenhæng mellem adgangsgrundlag og fagligt niveau

Det fremgår af dokumentationsrapporten, at de områdespecifikke adgangskrav til bacheloruddannelsen, jf. adgangsbekendtgørelsen, er en bestået gymnasial eksamen, herunder:

- Dansk A
- Engelsk B
- Historie B, samfundsfag B, samtidshistorie B eller international økonomi B
- Matematik B

(Dokumentationsrapport, s. 32)

Ifølge dokumentationsrapporten er matematik på B-niveau "...en nødvendig faglig forudsætning for at kunne opnå et tilstrækkeligt højt niveau i fagene statistik og finansieringsteori (...). Dansk på A-niveau er en nødvendig forudsætning for opnåelse af uddannelsens store krav til korrekt anvendelse af sproget og den juridiske terminologi, der indgår i bedømmelsesgrundlaget ved samtlige eksaminer. En gymnasial eksamen og B-niveau i mindst en almindelig disciplin indenfor det samfundsvidenskabelige fagområde må også antages, at være nødvendig for at sikre, at den studerende er studieegnet." (Dokumentationsrapport, s. 32).

Bacheloruddannelsens 1. semester er som tidligere nævnt et fællessemester, der samler de studerende på tværs af de samfundsvidenskabelige bacheloruddannelser. Semesteret fokuserer på den ene side på at lære de studerende at arbejde problemorienteret og kunne reflektere over videnskabsteoretiske problemstillinger i relation til projektarbejdet. På den anden side lægges der vægt på, at de studerende tilegner sig generelle kundskaber om danske samfundsforhold og samfundsvidenskab i bred forstand. "Kurserne på Fællessemesteret introducerer således først og fremmest alle faser af den videnskabelige arbejdsproces, herunder problemløsning, statistisk metode, tekstanalyse, kildehåndtering og projektledelse og -styring. Herudover giver kurserne generel viden om det moderne samfund og dets institutioner i en historisk kontekst, ligesom de introducerer økonomiske, politologiske, juridiske, organisatoriske og sociologiske begreber og teorier." (Dokumentationsrapport, s. 34).

Blandt de studerende på besøget var der delte meninger om fællessemesterets brugbarhed. Nogle mente, at det ikke var relevant for hverken jura eller erhvervsøkonomi, mens andre var af den opfattelse, at det fungerede godt, især for de studerende som startede på studiet direkte efter gymnasiet. På mødet med underviserne blev det forklaret, at der i år som noget nyt vil være to jura-dage på fællessemesteret for at imødekomme de studerendes kritik af, at semesteret ikke er relevant for dem.

Akkrediteringspanelet vurderer, at der er sammenhæng fra adgangsgrundlaget til uddannelsens faglige niveau.

Faglig progression fra første til sidste semester

Bacheloruddannelsen indledes med et fællessemester, hvor de studerende introduceres til samfundsvidenskab generelt. "Fra 2. semester og fremadrettet bygges der videre på den indholdsmæssige og metodiske grundviden fra 1. semester – nu med fokus på de juridiske og erhvervsøkonomiske fagområder. (...) Over-

ordnet er tankegangen bag uddannelsernes progression i forhold til de juridiske fag, at der tages afsæt i de grundlæggende fagområder indenfor de enkelte moduler på bacheloruddannelsen. Abstraktionsniveauet øges gradvist i løbet af hele uddannelsen, og den studerende skal i stadigt højere grad kombinere sin viden...” (Dokumentationsrapport, s. 34).

Som eksempel på progressionen tager universitetet i dokumentationsrapporten udgangspunkt i det formueretlige modul, der indeholder Aftaleret på 2. semester, Køberet og Obligationsret I på 4. semester, Obligationsret II og Selskabsret på 5. semester samt Tingsret og insolvensret på 6. semester.

Aftaleret omhandler aftalers indgåelse og udgør fundamentet for køberet, der omhandler indgåede aftaler vedrørende køb af løsøre. Obligationsret I, som der undervises i sideløbende, handler om de generelle principper inden for alle typer af aftaler, mens Obligationsret II på det følgende semester omhandler principperne for overdragelse af aftaler. På samme semester undervises der i selskabsret, der blandt fokuserer på aftaleindgåelse med selskaber. I Tingsret og insolvensret på 6. semester skal de studerende kombinere deres viden om aftaler, idet faget behandler aftalens stilling i forhold til parter, der ikke er en del af aftalen, eksempelvis i forbindelse med en aftaleparts konkurs (Dokumentationsrapport, s. 34).

På det økonomiske områder har flere fag to dele, der bygger oven på hinanden. Det gælder eksempelvis Økonomistyring I og II på 3. og 4. semester. På kandidatuddannelsen skal de studerende desuden have Økonomistyring III, ligesom fagene Finansieringsteori I og Erhvervsøkonomi I på bacheloruddannelsen følges op med henholdsvis Finansieringsteori II og Erhvervsøkonomi II på kandidatuddannelsen (Dokumentationsrapport, s. 34).

”Fordelen ved den nævnte progression er, at der først undervises i det stof, som det er lettest for de studerende at relatere sig til og forstå (jf. eksemplet aftaler og køb), senere bliver fagene mere abstrakte. Progressionen i fagene består således i, at stoffet bliver mere og mere kompliceret gennem uddannelsen. Derudover består progressionen i, at de studerende med tiden forventes at kunne se sammenhænge og afsmittende effekter fra et fagområde til et andet.” (Dokumentationsrapport, s. 35).

Universitetet uddyber progressionsbeskrivelsen med en redegørelse for, at der taksonomisk ikke er så stor forskel mellem 3. og 6. semester, idet de studerende i alle fag på bacheloruddannelsen skal kunne ”...*redegøre, kvalificere, anvende og analysere* (...) Den tilsyneladende mangel på progression hænger sammen med, at progressionen som nævnt ligger i den stigende kompleksitet i de juridiske fag fra 2. og 3. semester til 10. semester. Derudover ligger den i, at den overordnede kompetence, som skal opøves, er evnen til at kvalificere en problemstilling og dens løsning indenfor den rette lovgivning. Dette kræver kendskab til flere retsområder og deres indbyrdes samspil. Derudover ligger der en progression i, at den juridiske terminologi udbygges fag for fag, og at fagenes så at sige bygger videre på hinanden, således at kundskaber fra et tidligere fag forudsættes erhvervet i det næste.” (Dokumentationsrapport, s. 35).

De studerende fortalte på besøget, at de oplever en god sammenhæng i fagene, også på tværs af de juridiske og erhvervsøkonomiske fagelementer, idet de drager fordel af det erhvervsøkonomiske, når der indgår tal i de juridiske fag, mens de drager fordel af deres juridiske viden, når juraen inddrages i de erhvervsøkonomiske fag. Også underviserne oplever, at de studerende på erhvervsjura har en stor erhvervsøkonomisk forståelse implicit i deres juraforståelse.

Akkrediteringspanelet vurderer, at der er faglig progression fra første til sidste semester.

Sammenhæng mellem fagelementernes læringsmål og uddannelsens kompetenceprofil

Universitetet anfører, at ”...fagbeskrivelserne [er] udarbejdet således, at der er indbyrdes sammenhæng mellem fagelementernes faglige mål, fag for fag, og modulets mål, og igen uddannelsens kompetencebeskrivelse...” (Dokumentationsrapport, s. 36).

Som eksempel på, at der er sammenhæng, tager universitetet udgangspunkt i det skatteretlige modul, der indeholder fagene Grundlæggende skatteret på 5. semester samt Realisationsbeskatning på 6. semester. Ifølge redegørelsen understøtter modulets mål om, at de studerende skal opnå kompetence til ”Personlig og selvstændig anvendelse af den juridiske metode og retskilder i forbindelse med skatteretlige problemstillinger” mål 3-5 i kompetenceprofilen om, at de studerende ved endt uddannelse har kompetencer til, at:

- selvstændigt kunne identificere og formulere problemstillinger indenfor de juridiske og økonomiske fagområder, vælge relevante løsninger og begrunde disse
- fremkomme med begrundede udsagn om, hvad der er gældende ret inden for uddannelsens juridiske fagelementer
- analysere og vurdere en juridisk eller økonomisk argumentation

(Bilag 1B, s. 79)

Desuden fremgår det af redegørelsen, at det skatteretlige moduls mål om at de studerende skal ”Kunne vurdere, analysere og rådgive om reglernes indhold samt konsekvenserne ved reglernes overtrædelse” understøtter kompetenceprofilens mål 8 om, at de studerende skal kunne ”rådgive om finansiering af aktiviteter med hensyntagen til (...) juridiske (...) forhold” (Dokumentationsrapport, s. 36).

Endelig skal de studerende ved afslutningen af det skatteretlige modul kunne ”Formidle almene skatteretlige spørgsmål og argumentationer i et klart sprog og i velstruktureret form.”, hvilket ifølge universitetet understøtter kompetenceprofilens mål 9 om, at de studerende kan ”formidle sin indsigt overfor både fagfæller, ikke-specialister, samarbejdspartnere og brugere i et korrekt mundtlig og skriftligt sprog” (Dokumentationsrapport, s. 36).

En sammenstilling af de specifikt erhvervsøkonomiske elementer i kompetenceprofilen med fagbeskrivelserne for de erhvervsøkonomiske fag viser, at fagene understøtter kompetenceprofilen. Eksempelvis understøtter økonomistyringsmodulet, regnskabsmodulet og statistikmodulet, at de studerende bliver i stand til at ”analysere eksterne og interne regnskaber og gennemføre grundlæggende statistiske analyser”, jf. mål 7 i kompetenceprofilen (Bilag 2A, s. 38, 41 og 44f).

På den baggrund vurderer akkrediteringspanelet, at der er sammenhæng mellem fagelementernes læringsmål og uddannelsens kompetenceprofil. Panelet bemærker dog, at det af kompetenceprofilen ikke fremgår, at der er en ECTS-mæssig overvægt af juridiske fag på uddannelsen.

Frafald

Universitetet har i nedenstående tabel 4.1 opgjort frafaldet blandt de studerende på uddannelsens første år. I tabellen er ikke medregnet studerende, der er skiftet til en anden uddannelse inden for samme hovedområde på universitetet (Dokumentationsrapport, s. 38). En gennemregning af procenttallene viser imidlertid, at der var fejl i tallene, og tabellen viser derfor opgørelsen med de korrekte tal.

Tabel 4.1. Frafall på bacheloruddannelsens første år

Optag år	Optagne på bacheloruddannelsen (antal)	Frafald på kandidatuddannelsen Normeret tid + 1 år (antal)	Frafald (%)	Frafald - Hovedområdet på landsplan (%)
2007	47	3	6,4	17
2008	42	5	11,9	17
2009	49	8	16,3	18

Note: Procenttallene er udregnet af ACE Denmark.

Kilde: Dokumentationsrapport, s. 38.

Akkrediteringspanelet vurderer, at frafaldet på uddannelsen i alle år er lavere end på hovedområdet. Panelet bemærker, at universitetet er opmærksom på det stigende frafald, og at der bliver gjort noget for at fastholde de studerende. Eksempelvis fortalte ledelsen på besøget, at der er blevet ringet rundt til studerende, som ikke

var blevet placeret i en læsegruppe i starten af 2. semester. Det fremgik også, at det studieadministrative system STADS er blevet brugt til at opspore studerende, der har været inaktive på studiet i en længere periode.

Prøveformer

I dokumentationsrapporten fremgår det, at der i alle semestre er en undervisningsbelastning på 30 ECTS-point, men at der på 3. semester eksamineres 25 ECTS-point og på 4. semester 35 ECTS-point, idet Økonomistyring I og II eksamineres samlet efter 4. semester (Dokumentationsrapport, s. 39; Bilag 1B, s. 81). Det fremgår endvidere, at alle fag eksamineres særskilt, "...medmindre der er faglige grunde til at lade to fag eksaminere sammen. Dette gælder eksempelvis faget obligationsret I, som eksamineres sammen med køberet. Eksamen er tilrettelagt således, fordi det giver mulighed for at udprøve, om den studerende har de færdigheder, der skal til, for eksempelvis at anvende obligationsrettens principper i stedet for købelovens bestemmelser." (Dokumentationsrapport, s. 39).

Der anvendes både mundtlige og skriftlige eksamener på bacheloruddannelsen, dog med en overvægt af skriftlige. Syv af de juridiske fag afsluttes således med en skriftlig eksamen, mens to afsluttes med en mundtlig. På de økonomiske fag er der fire skriftlige eksamener samt som udgangspunkt en mundtlig i det økonomiske valgfag (Dokumentationsrapport, s. 39).

Om skriftlige eksamener anfører universitetet, at de studerende skal besvare en opgave indeholdende et hændelsesforløb med et antal juridiske tvister, som skal løses. "Eksamensformen anvendes til frembringelse af kompetencer som: at kunne formulere sig klart og velstruktureret med anvendelse af korrekt terminologi, at kunne redegøre for fakta og kvalificere indholdet af de juridiske problemstillinger, at kunne redegøre for gældende teori, reglernes indhold og gældende ret, at kunne anvende juridisk metode på såvel konkrete spørgsmål og teoretiske problemstillinger og fremkomme med begrundede forslag til løsninger." (Dokumentationsrapport, s. 39).

Ved mundtlige eksamener trækker den studerende et spørgsmål, som skal besvares, eller et emneområde, som skal evalueres, uden forberedelsestid. "Eksamensformen anvendes til frembringelse af samme kompetencer, som ved de skriftlige eksaminer, men nu med en mere teoretisk vinkel som udgangspunkt. Den studerende skal eksempelvis ikke i samme grad kvalificere indholdet af de juridiske problemstillinger, men i stedet kunne redegøre for fagets videnskabelige problemstillinger og deres løsninger." (Dokumentationsrapport, s. 40).

Derudover anvendes kortsvareksamen i fagene Civilproces og Erhvervsstrafferet, som er en skriftlig eksamen, hvor de studerende skal besvare en række spørgsmål kortfattet på baggrund af lovgivningen. "Formålet er eksempelvis i forbindelse med faget civilproces, at den studerende skal kunne kvalificere procesretlige problemstillinger og anvende det relevante retsgrundlag til løsning af generelle processuelle problemstillinger. Endvidere skal den studerende kunne formulere sig klart og velstruktureret og med anvendelse af korrekt terminologi. Den studerende skal endvidere inddrage processuelle overvejelser og viden om retssystemet, til at forebygge unødige proces, sikre fornøden bevissikring samt vurdere det processuelle regelsæts indvirkning og betydning på materielle retlige spørgsmål generelt..." (Dokumentationsrapport, s. 40). Ifølge dokumentationsrapporten anvendes denne prøveform kun i fag, som ligger uden for erhvervsjuristens kernekompetencer, men som erhvervsjuristen skal have kendskab til (Dokumentationsrapport, s. 40).

Endelig indgår projektforløb i uddannelsen som en del af AAU's fokus på problembaseret læring (PBL). På 2. semester skal de studerende således lave et miniprojekt i det formueretlige modul, mens faget Statistik afsluttes med en projekteksamen. I det almene modul på 3. semester afslutter de studerende faget med en 3-døgns eksamen, og EU-ret på 5. semester afsluttes med en mundtlig eksamen på baggrund af et projekt. Der er desuden en mundtlig projekteksamen på baggrund af bachelorprojektet (Dokumentationsrapport, s. 40).

Det fremgår af dokumentationsrapporten, at projekteksamen afvikles som et mundtligt forsvar af projektet med det formål at frembringe en dialog, hvor den studerende skal argumentere og begrunde sine synspunkter. "Arbejds- og eksamensformen ved projekter opøver i særlig grad (...) den studerendes kompetencer til,

på et videnskabeligt grundlag, *at* kunne opstille nye løsninger, *at* kunne vælge relevante løsninger (og begrunde valget), *at* kunne formidle sin forskningsbaserede viden og diskutere professionelle og videnskabelige problemstillinger med både fagfæller, ikke-specialister, samarbejdspartnere og brugere i et korrekt sprog, *at* kunne styre arbejds- og udviklingssituationer, der er komplekse og uforudsigelig, *at* kunne (selvstændigt) igangsætte og gennemføre fagligt og tværfagligt samarbejde og påtage sig professionelt ansvar, og endelig *at* kunne (selvstændigt) tage ansvar for egen faglig udvikling og specialisering. (...) Sagt med almindelig ord, så opøves disse kompetencer gradvist, projekt for projekt.” (DR, s. 40).

På besøget nævnte de studerende et kritikpunkt relateret til samlæsningen med den almindelige HA-uddannelse. I faget Økonomistyring er eksamensformerne forskellige, idet HA'erne havde en skriftlig eksamen med mundtlig forsvar, mens de studerende på erhvervsjura afsluttede faget med en mundtlig eksamen. Efter de studerendes opfattelse blev der i undervisningen fokuseret for meget på HA'ernes eksamen, så de ikke følte sig ordentligt klædt på til at gå til deres egen eksamen. Jævnfør kriterium 2 er ledelsen opmærksom på, at der er problemer med planlægningen af de erhvervsøkonomiske elementer i uddannelsen, og der arbejdes på at forbedre dialogen med det erhvervsøkonomiske studienævn.

Akkrediteringspanelet vurderer, at der er variation i uddannelsens prøveformer, og at de udprøver centrale elementer i dens kompetenceprofil.

Understøtter tilrettelæggelsen af uddannelsen dens kompetenceprofil?

Akkrediteringspanelet vurderer, at tilrettelæggelsen af uddannelsen – herunder adgangskrav, faglig progression, sammenhæng mellem læringsmål og kompetenceprofil samt uddannelsens prøveformer – samlet set understøtter, at de studerende vil kunne nå målene for viden, færdigheder og kompetencer i kompetenceprofilen.

Gælder kun for kandidatuddannelsen

Sammenhæng mellem adgangsgrundlag og fagligt niveau

”Optagelse på Cand.merc.(jur.) forudsætter en HA (jur.) eller en anden relevant dansk eller udenlandsk uddannelse på samme niveau, hvor samme uddannelsesmæssige forudsætninger kan anses for erhvervet (...) Årsagen hertil er naturligvis, at kandidatuddannelsen er tilrettelagt på en sådan måde, at der bygges videre på det faglige niveau i såvel de økonomiske som de juridiske fag, og dermed tillige den matematiske og sproglige udvikling der er opnået på bacheloruddannelsen...” (Dokumentationsrapport, s. 32).

På besøget fortalte de studerende, at de oplever en naturlig overgang fra bachelor- til kandidatniveau, men at der også er en betydeligt større arbejdsbyrde.

Akkrediteringspanelet vurderer, at der er sammenhæng fra adgangsgrundlaget til uddannelsens faglige niveau.

Faglig progression fra første til sidste semester

På kandidatuddannelsen har de studerende tre obligatoriske juridiske fag, nemlig Selskabsskatteret, Finansieringsret og Dansk og europæisk markedsret. De obligatoriske økonomiske fag udgøres af Erhvervsøkonomi II, Strategisk styring og Finansieringsteori II. Derudover skal de studerende vælge juridiske valgfag på i alt 20 ECTS-point samt et valgfag med økonomisk og juridisk indhold.

Ifølge universitetet skal progressionen på kandidatuddannelsen i høj grad ses i forlængelse af progressionen på bacheloruddannelsen. Finansieringsret på kandidatuddannelsens 2. semester fortsætter således progressionen inden for det formueretlige modul, jf. beskrivelsen af bacheloruddannelsen ovenfor, idet faget kombinerer elementer fra køberet, obligationsret, tingsret, insolvensret og selskabsret. ”Progressionen udbygges endvidere i forbindelse med de studerendes valg af fag på 8. og 9. semester, hvor der findes indtil flere fag indenfor det formueretlige modul...” (Dokumentationsrapport, s. 34).

Inden for de økonomiske fag skal progressionen også ses i forlængelse af bacheloruddannelsen, jf. ovenfor, idet anden del af fagene Erhvervsøkonomi og Finansieringsteori ligger på kandidatuddannelsen (Dokumentationsrapport, s. 34). Som eksempler på økonomiske valgfag nævnte underviserne på besøget blandt andet HR, Relationsmarkedsføring og Moms og afgifter.

Akkrediteringspanelet vurderer, at der er faglig progression fra første til sidste semester.

Sammenhæng mellem fagelementernes læringsmål og uddannelsens kompetenceprofil

Universitetet har i redegørelsen for sammenhængen mellem fagelementernes læringsmål og uddannelsens kompetenceprofil taget udgangspunkt i det skatteretlige modul, der indeholder faget Selskabsskatteret (Dokumentationsrapport, s. 37).

Ifølge universitetet skal den studerende på baggrund af faget selskabsskatteret "...opnå kompetence til at:

- Anvende juridisk metode på selskabsskatteretlige spørgsmål
- Kvalificere og relatere juridiske problemstillinger indenfor selskabsskatteretten
- Formulere sig klart og velstruktureret om selskabsskatteretlige spørgsmål med anvendelse af korrekt terminologi
- Kunne vurdere, analysere og rådgive om juridiske personers skattemæssige dispositioner og selskabsretlige omstruktureringer
- Kunne gennemføre omstruktureringer og andre skattemæssige dispositioner samt løse og forbygge de skatteretlige problemstillinger i forbindelse hermed, herunder identificere den skatteretlige optimering.

Denne udbygning fremgår ligeledes af kandidatstudieordningernes mere uddybende kompetencebeskrivelse i § 6, om kandidatuddannelsens formål, der jf. stk. 1 betinger: "at den studerende opnår viden, kompetencer og metodiske færdigheder gennem faglig fordybelse og anvendelse af videregående elementer i de to fagområders discipliner og metoder, herunder træning i videnskabeligt arbejde og metode, der videreudvikler den studerendes kompetencer til at bestride mere specialiserede erhvervsfunktioner med juridisk og økonomisk indhold i virksomheder, institutioner og organisationer såvel i det private som i det offentlige." (Dokumentationsrapport, s. 37).

Af fagbeskrivelserne for de økonomiske fag fremgår det for faget Finansieringsteori II, at de studerende blandt andet opnår færdighed i at "analysere forskellige finansieringsformer, derunder fastlægge de dertil knyttede kapitalomkostninger samt virksomhedens samlede kapitalomkostninger" (Bilag 2B, s. 17), hvorved kompetenceprofilens formålsbeskrivelse om at videreudvikle de studerendes kompetencer til at bestride mere specialiserede erhvervsfunktioner understøttes.

På den baggrund er det akkrediteringspanelets vurdering, at der er sammenhæng mellem fagelementernes læringsmål og uddannelsens kompetenceprofil. Dog bemærker panelet, at valgfaget Moms og afgifter tæller som et økonomisk valgfag, men varetages af undervisere fra Juridisk Institut, jf. ovenfor.

Frafald

Universitetet har opgjort frafaldet blandt de studerende på uddannelsen i både antal og procent. En gennemregning af procenttallene viser imidlertid, at der var fejl i tallene. Tabel 4.2 viser opgørelsen med de korrekte tal.

Tabel 4.2. Frafald på kandidatuddannelsen efter normeret tid + 1 år

Optag år (løbende optag)	Optagne på kandidatuddannelsen (antal)	Frafald på kandidatuddannelsen Normeret tid + 1 år (antal)	Frafald (%)	Frafald - Hovedområdet på landsplan (%)
2005-2006	18	1	5,5	12
2006-2007	35	1	2,9	12
2007-2008	31	5	16,1	15

Note: Procenttallene er udregnet af ACE Denmark.

Kilde: Dokumentationsrapport, s. 39.

Akkrediteringspanelet vurderer, at frafaldet på uddannelsen for studerende optaget i 2005-2006 og 2006-2007 er lavere end på hovedområdet, mens det for optagne i 2007-2008 ligger lidt højere end for hovedområdet. Panelet bemærker, at der er sket en stor stigning i frafaldet for studerende optaget i 2007-2008.

Prøveformer

Af studieordningen for kandidatuddannelsen fremgår det, at der til to af de obligatoriske juridiske fag er tilknyttet skriftlige eksamener af tre timers varighed, mens prøveformen i det tredje obligatoriske juridiske fag er en mundtlig eksamen. De obligatoriske økonomiske fagelementer afsluttes med skriftlige eksamener af tre eller fire timers varighed (Bilag 1C, s. 91). Det fremgår videre, at valgfagene som udgangspunkt eksamineres mundtligt, men at studielederen kan tillade andre løsninger (Bilag 1C, s. 92).

Universitetet har beskrevet, hvordan prøveformerne udprøver centrale elementer i dens kompetenceprofil samlet for bachelor- og kandidatuddannelsen, og der henvises derfor til redegørelsen ovenfor.

Akkrediteringspanelet vurderer, at der er variation i uddannelsens prøveformer, og at de udprøver centrale elementer i dens kompetenceprofil.

Understøtter tilrettelæggelsen af uddannelsen dens kompetenceprofil?

Akkrediteringspanelet vurderer, at tilrettelæggelsen af uddannelsen – herunder adgangskrav, faglig progression, sammenhæng mellem læringsmål og kompetenceprofil samt prøveformer – samlet set understøtter, at de studerende vil kunne nå målene for viden, færdigheder og kompetencer i kompetenceprofilen.

Kvalificeret og pædagogisk afvikling af undervisningen

Gælder både for bachelor- og kandidatuddannelsen

Universitetet beskriver i dokumentationsrapporten, at AAU's overordnede strategi for undervisernes pædagogiske kompetencer har en målsætning om, at alle undervisere løbende skal deltage i pædagogisk opkvalificering (Dokumentationsrapport, s. 47). AAU Learning Lab varetager denne opgave ved "...at støtte kvalitetsudvikling af undervisning og uddannelser på universitetet og varetage lærerkvalificering indenfor universitetspædagogik." (Dokumentationsrapport, s. 48). Eksempelvis udbyder Learning Lab det obligatoriske adjunktpædagogikum, ligesom der tilbydes en række grund- og efteruddannelseskurser, herunder "Grundkursus for universitetsundervisere", der typisk har eksterne og nye undervisere på lektor- og professorniveau på AAU som målgruppe (Dokumentationsrapport, s. 48). Underviserne på erhvervsjura fortalte på besøget, at der ikke stilles krav om, at de skal deltage i pædagogiske kurser, men at der bliver afsat tid til, at de kan gøre det. Desuden fortalte de, at de diskuterer både pædagogik og PBL i en juridisk og erhvervsøkonomisk kontekst. Endelig blev det nævnt, at der løbende eksperimenteres med eksamensformerne, ligesom strukturen i samlæsningen med særligt de erhvervsøkonomiske fag har udviklet sig meget, og der er således blevet ryddet op i det, der fungerer og det, der ikke gør.

I dokumentationsrapporten beskrives det videre, at det er besluttet, at studielederen løbende skal afholde seminarer for de eksternt ansatte, der fungerer som vejledere på bachelorprojekter og kandidatspecialer. Der blev således afholdt et seminar i begyndelsen af foråret 2011 vedrørende formelle krav til projekterne, progression mellem bachelorprojektet og specialet, vejledning og problemstillinger forbundet hermed samt ek-

samensafvikling, herunder eksaminators og censors rolle (Dokumentationsrapport, s. 49). En af DVIP'erne på besøget havde deltaget i forårsseminaret med et godt udbytte til følge.

Endelig fremgår det af dokumentationsrapporten, at uddannelsen i relevant omfang finansierer de eksternt ansattes hotel- og rejseudgifter i forbindelse med relevante kurser og seminarer, "...således at disse har samme muligheder som internt ansatte for at deltage i opkvalificerende aktiviteter. Som et eksempel herpå kan nævnes det årlige lærerseminar i strafferet, hvor der i år foruden professor Lars Bo Langsted, deltager 3 eksternt ansatte, der underviser i strafferet." (Dokumentationsrapport, s. 49).

Med hensyn til de studerendes vurderinger af undervisningen anfører universitetet i dokumentationsrapporten, at evalueringerne foregår elektronisk. "Studienævnet, studielederen og studiesekretariatet har haft stor fokus på udarbejdelse af skemaer, der giver en tilstrækkelig høj besvarelsesprocent, og som kan anvendes som arbejdsredskab for studienævn, studieleder og undervisere og for den kommende selvevaluering. Studienævnet har, som krævet i AAU's kvalitetssikringssystem, udarbejdet en evalueringsmanual for uddannelsen." (Dokumentationsrapport, s. 46). Det fremgår videre, at evalueringerne gennemføres sidst i oktober og sidst i marts. Studielederen sender resultaterne til underviserne sammen med personlige bemærkninger og tager initiativ til en udviklingssamtale, hvis det er nødvendigt. Derefter behandler studienævnet evalueringerne, og beslutninger vedrørende opfølgning offentliggøres via referater fra møderne (Dokumentationsrapport, s. 46). På besøget fortalte ledelsen desuden, at evalueringerne indgår i de årlige MUS-samtaler, som institutlederen gennemfører.

Som eksempel på, at der sker en opfølgning på de studerendes evalueringer, nævner universitetet, at Det Juridiske Studienævn i foråret 2010 konstaterede, at undervisningsevalueringerne viste, at nye og eksterne undervisere generelt fik hårdere kritik end de mere garvede undervisere. Ifølge universitetet kunne kritikken ikke umiddelbart tilskrives underviserens faglighed eller på anden vis forklares med deres evner, og det blev derfor besluttet at tilbyde alle undervisere på efterårssemesteret 2010 et undervisningsudviklingsforløb. Underviserne fortalte på besøget, at en coach følger den enkeltes undervisning og derefter taler med underviseren om mulige forbedringer og ting, der kan gøres anderledes. De gav udtryk for, at forløbet fungerer godt, og de var især glade for den hurtige og personlige feedback fra coachen, og det fremgår af dokumentationsrapporten, den efterfølgende evaluering af forløbet viste, at det var en stor succes (Dokumentationsrapport, s. 48). På besøget fortalte underviserne desuden, at det er blevet udbudt i efterårssemesteret 2011, samt at det skal udbydes igen i foråret 2012.

Universitetet anfører videre, at "...undervisningsevaluering på studiet [generelt har] dannet grundlag for både ændringer i undervisningsform, eksamen, pensum, valg af underviser, fags placering på uddannelsen, ligesom fag er blevet udskiftet med nye fag." (Dokumentationsrapport, s. 46).

De studerende gav på besøget udtryk for, at både de interne og eksterne undervisere er lydhøre over for kritik, og at de gerne vil forbedre sig. De har dog også erfaringer med mindre gode undervisere, og de har oplevet, at en underviser blev skiftet ud som følge af deres evalueringer.

Derudover beskriver universitetet i dokumentationsrapporten, at der i foråret for første gang er blevet gennemført en uddannelsesevaluering, som skal gennemføres efter eksamensperioden hvert semester. Formålet med uddannelsesevalueringen er at sætte fokus på uddannelsen som helhed, progression mellem fagene og de enkelte semestre, studiemiljø og samarbejde. I forbindelse med uddannelsesevalueringen blev de studerende således bedt om "... at forholde sig til sammensætning af fag; fag og progression; opdelingen i hold, forelæsninger og studenterinstruktioner; øvelsesmuligheder; kontakten til underviserne og det faglige miljø; samlæsning med henholdsvis HA og jura; informationer på hjemmesiden, herunder studieordninger, fagbeskrivelser og evalueringer; informationer via moodle, herunder semesterplan, studienævnets mødevirksomhed; sekretariatets betjening; studiets ledelse og studiemiljøet." (Dokumentationsrapport, s. 46). De fagansvarlige modtager semesterevalueringerne, og de gennemgås af studienævnet, hvorefter de offentliggøres på studiets hjemmeside. Ligesom med undervisningsevalueringerne offentliggøres studienævnets beslutninger om opfølgning via referatet af studienævnsmødet (Dokumentationsrapport, s. 46).

Akkrediteringspanelet vurderer, at institutionen sikrer en kvalificeret og pædagogisk afvikling af undervisningen. Desuden vurderer akkrediteringspanelet, at institutionen indhenter de studerendes vurderinger af den pædagogiske afvikling af undervisningen, og at der følges der op på vurderingerne.

Fysiske forhold

Gælder både for bachelor- og kandidatuddannelsen

Om uddannelsens fysiske forhold anfører universitetet, at "Instituttet (...) i samarbejde med Det Samfundsvidenskabelige Fakultets fysiske udvalg og teknisk afdeling under fællesadministrationen [er] ansvarlig for, at de fysiske rammer for uddannelsen fungerer. (...) Endvidere kan nævnes, at faciliteterne i Juraens Hus deles med BA-jur. og Cand.jur., som indbefatter cirka 115 studerende per årgang." (Dokumentationsrapport, s. 41).

På det første studieår er alle samfundsvidenskabelige studerende placeret i andre lokaler end Juraens Hus, men fra 3.-10. semester foregår undervisning, vejledning m.m. i Juraens Hus. Formålet med dette har været at samle alle funktioner et sted for at skabe et godt studiemiljø, et godt forskningsmiljø samt give mulighed for åben og uformel kontakt mellem de studerende og det videnskabelige personale. Faciliteterne er endvidere handicapvenlige (Dokumentationsrapport, s. 41).

Juraens Hus indeholder undervisningslokaler med plads til mellem 30 og 150 studerende, hvilket betyder, at der både kan afholdes holdundervisning samt forelæsninger. Alle lokalerne er moderne og nyindrettede, og der er installeret AV-udstyr, herunder kamerafunktion i stedet for overheadprojektor i de største lokaler, ligesom der er strømudtag ved alle studenterpladser. Derudover er der 2 læsesale, 11 grupperum og en studentercafé til sociale aktiviteter i Juraens Hus. De studerende kan booke grupperummene i bestemte tidsrum, og de har også mulighed for benytte grupperum andre steder på campus (Dokumentationsrapport, s. 41f).

Der er trådløst internet og trådløs adgang til printere i hele Juraens Hus, og de studerende har også adgang til Juridisk Bibliotek, universitetets bibliotek samt de databaser, som universitetet stiller til rådighed, herunder Ugeskrift for Retsvæsen, Karnovs lovsamling samt skatte- og EU-retlige lov- og domsamlinger. Derudover har de studerende mulighed for at benytte universitetets computere, som er opstillet i tilknytning til undervisningslokalerne (Dokumentationsrapport, s. 41f).

Det fremgår også af dokumentationsrapporten, at der i foråret 2011 er blevet gennemført en studiemiljøundersøgelse, og resultaterne for Juridisk Institut fremgår af instituttets hjemmeside. 18% af de studerende ved instituttet (både jura og erhvervsjura) har svaret på undersøgelsen, som blandt andet viser, at ca. 65% af respondenterne erklærer sig enige eller meget enige i, at campusomgivelserne er indbydende (Supplerende dokumentation, 2. november 2011).

De studerende gav på besøget udtryk for, at det er rart at være på universitetet, og at der i semesterevalueringerne er spørgsmål om de fysiske rammer, ligesom der er mulighed for at give kvalitative svar.

På den baggrund vurderer akkrediteringspanelet, at institutionen sikrer uddannelsens fysiske rammer.

Studieophold i udlandet

Gælder både for bachelor- og kandidatuddannelsen

Universitetet anfører, at de studerende på bachelor- og kandidatuddannelsen ikke har "...hang til at udnytte muligheden for udlandsophold, hvilket kan hænge sammen med, at uddannelsens forsknings- og undervisning er knyttet til dansk ret, og at de studerende ikke nødvendigvis betragter meritoverførte fag fra et udlandsophold på et udenlandsk universitet som adgangsgivende til det første job." (Dokumentationsrapport, s. 42).

Studieledelsen har i foråret 2011 som følge af det lave antal af studerende, der tager på udlandsophold, anvendt en deltidsansat AC-medarbejder, som har udarbejdet lettilgængeligt oplysningsmateriale om hvor, hvordan mv. et udlandsophold kan tilrettelægges. Der arbejdes desuden på at indsamle vurderinger fra studerende, der har gennemført et udlandsophold (Dokumentationsrapport, s. 42).

Det fremgår af dokumentationsrapporten, at "Aalborg Universitets Internationale Kontor har været med til at etablere samarbejdsaftaler, som gør det enklere for de studerende at arrangere et studieophold i udlandet. Internationalt Kontor rådgiver og hjælper også studerende, der ønsker et studieophold i udlandet på universiteter, som AAU ikke har udvekslings- eller samarbejdsaftaler med. Universitetet har således etableret rammer, der faciliterer studieophold i udlandet." (Dokumentationsrapport, s. 42). På besøget gav de studerende udtryk for, at de gerne vil til udlandet på studieophold, men at de selv skal stå for det, fordi der ikke findes samarbejdsaftaler for uddannelsen på udenlandske universiteter.

Derudover nævnes det i dokumentationsrapporten, at "...studiet samarbejder med studenterforeningen FEJ om en årlig rejse/studietur til en national eller international destination. Eksempler på sådanne ture indenfor de seneste år været Bruxelles (2009), London (2010) og København (en nødløsning) (2011)." (Dokumentationsrapport, s. 43).

Ligeledes fremgår det, at studielederen og institutlederen arbejder på at indføre engelsksprogede valgfag med henblik på at tiltrække udenlandske studerende til Aalborg Universitet, men det er endnu ikke en realitet (Dokumentationsrapport, s. 43).

Gælder kun for bacheloruddannelsen

Ifølge dokumentationsrapporten er det vanskeligt at gennemføre et studieophold på bacheloruddannelsen, da den stort set udelukkende består af obligatoriske fag, hvor de juridiske fag omhandler dansk ret (Dokumentationsrapport, s. 42). Underviserne fortalte, at der vil blive bedre plads til det, hvis 1. semester overgår til at være uddannelsesspecifikt. Ifølge underviserne er det et område, som de gerne vil prioritere, da problemstillingerne er de samme i udlandet, men de håndteres forskelligt, hvilket vil give de studerende nye perspektiver.

Akkrediteringspanelet vurderer, at uddannelsens struktur kun i mindre grad giver de studerende mulighed for tage på studieophold i udlandet.

Gælder kun for kandidatuddannelsen

På kandidatuddannelsen har de studerende mulighed for at tage på studieophold på alle semestre, men det passer bedst ind på 9. eller 10. semester, hvis uddannelsens progression skal følges. Dog er der ingen bindinger på rækkefølgen af eksamenerne, hvorfor det også er muligt at tage af sted på 7. og 8. semester (Dokumentationsrapport, s. 42).

"Det Juridiske Studienævn afgiver forhåndsmeritudtalelser, når den studerende ønsker vished om, hvorvidt de fag, der udbydes på en anden international uddannelse, som den studerende ønsker at følge, er meriterende på Cand.merc.(jur.) I de tilfælde, hvor udlandsopholdets fag er meritgivende, er der endvidere mulighed for at søge tilskud eller legatmidler ved en af universitetets puljer, eksempelvis Internationaliseringspuljen, som anvendes ved studie- og praktikophold i udlandet for studerende på Aalborg Universitet." (Dokumentationsrapport, s. 42).

Der er desuden mulighed for at få merit for et projektorienteret forløb på 3-6 måneders varighed, hvis den studerende opøver relevante færdigheder. Forløbet skal godkendes af studielederen, og den studerende skal efterfølgende dokumentere forløbets relevans i form af en opgave, som danner basis for en mundtlig intern eksamen med bedømmelsen bestået/ikke bestået (Dokumentationsrapport, s. 42).

De studerende på besøget kunne nævne enkelte eksempler på, at deres medstuderende havde gennemført projektorienterede forløb i udlandet, men de kendte ingen, som havde været på studieophold ved et andet

universitet. En af de studerende havde forsøgt at finde fag i enten Australien eller England, men der havde ikke været meget hjælp at hente, og projektet blev derfor uoverskueligt. Ledelsen fortalte på besøget, at de studerende, som har været i udlandet, har indvilliget i at lave en beskrivelse af, hvordan de gjorde, så der kan opsamles viden og kontakter til hjælp for andre studerende. Videre fremgik det af mødet med ledelsen, at de studerende kan få merit for 10 ECTS-point, hvis de skriver en rapport, hvoraf det fremgår, at det projektorienterede forløb har haft et fagligt indhold.

Akkrediteringspanelet vurderer, at uddannelsens struktur giver de studerende mulighed for tage på studieophold i udlandet, men det bemærkes, at de studerende finder det vanskeligt at gennemføre.

Samlet vurdering af kriteriet for bacheloruddannelsen

Akkrediteringspanelet vurderer, at kriterium 4 samlet set er tilfredsstillende opfyldt.

Samlet vurdering af kriteriet for kandidatuddannelsen

Akkrediteringspanelet vurderer, at kriterium 4 samlet set er tilfredsstillende opfyldt.

Dokumentation

Dokumentationsrapport, s. 32-43

Supplerende dokumentation af 2. november 2011

Kriterium 5: Løbende intern kvalitetssikring af uddannelsen

Bacheloruddannelsen:

Kriterium 5 vurderes at være opfyldt

tilfredsstillende

delvist tilfredsstillende

ikke tilfredsstillende

Kandidatuddannelsen:

Kriterium 5 vurderes at være opfyldt

tilfredsstillende

delvist tilfredsstillende

ikke tilfredsstillende

Akkrediteringspanelets begrundelse

Institutionens politik for kvalitetssikring

Akkrediteringspanelet vurderer, at Aalborg Universitet har en politik for kvalitetssikring med tilhørende procedurer. Universitetets beskrivelse af kvalitetssikringen er beskrevet i en kvalitetshåndbog, der omfatter

- Politik for kvalitetssikring (herunder det teoretiske grundlag og strategi for kvalitetsudvikling)
- Kvalitetsorganisation
- Kvalitetssikring af uddannelser (herunder procedurer for akkreditering og evalueringer)
- Kvalitetssikring af forskning
- Kvalitetssikring af formidling
- Den administrative kvalitetshåndbog (under udarbejdelse)
- Centrale dokumenter

(www.kvalitetssikring.aau.dk, 24. august 2011).

Den teoretiske baggrund for universitetets kvalitetssikringspolitik er målsætningen om at opnå overensstemmelse mellem krav, proces og resultater. Væsentlige elementer for at opnå denne overensstemmelse er forståelsen af, at kvalitetsarbejdet omfatter både kvalitetssikring og kvalitetsstyring. Kvalitetssikring omfatter de strukturelle betingelser, herunder en specificering af hvilken kvalitet der ønskes opnået inden for rammerne, og kvalitetsrevision i form af anvendelse af monitoreringsdata med henblik på kontrol/opfølgning og udpegning af områder med særlig ledelsesmæssig opmærksomhed. Kvalitetsstyring omfatter kvalitetsudvikling gennem planlægning, motivation og incitamentsstruktur og kvalitetsforbedring samt gennem medarbejdernes selvstændige ansvar for kvalitet (www.kvalitetssikring.aau.dk/politik-for-kvalitetssikring/kvalitetsledelse-teoretisk-grundlag, 24. august 2011).

Den overordnede kvalitetssikring på AAU er defineret i seks mål:

1. ”Aalborg Universitet skal indfri bestyrelsens udviklingskontrakt med Videnskabsministeriet og implementere det strategiske ledelsesgrundlag
2. Løbende og systematisk forbedring af antallet af studenterårsværk og gennemførelse/færdiggørelse
3. Aftagerundersøgelse og aftagerpaneler
4. Ingen uddannelse ved Aalborg Universitet må afvises pga. manglende kendskab til akkrediteringskriterier iht. bekendtgørelsen om kriterier for universitetsuddannelsers relevans og kvalitet og om sagsgangen ved godkendelse af universitetsuddannelser
5. Løbende og systematisk kvalitetssikring af undervisning og uddannelser ved Aalborg Universitet
6. De studerende opnår optimal faglig og personlig vejledning ved AAU”.

(www.kvalitetssikring.aau.dk/politik-for-kvalitetssikring, 24. august 2011)

Ansvarsfordeling

Akkrediteringspanelet vurderer, at universitetet har beskrevet organisationen og ansvarsfordelingen i forbindelse med kvalitetssikringsarbejdet. Af universitetets kvalitetspolitik fremgår en klar ansvarsfordeling og ledelsesmæssig forankring af de enkelte dele. Universitetet fremhæver, at ”Ansvaret for kvalitetssikring på AAU er placeret på alle ledelsesniveauer i organisationen, men forankret i topledelsen, hvor det overordnede ansvar er direkte placeret i universitetets bestyrelse” og ”Den valgte ansvarsfordeling følger universitetslovens fordeling af ansvar og kompetencer (...)” (Dokumentationsrapport, s. 45).

Det fremgår desuden, at der foregår en løbende koordinering, udvikling og erfaringsudveksling af kvalitets-sikringssystemet. Dette arbejde varetages af to ad hoc grupper, hvor den ene består af universitetets prodekaner, mens den anden gruppe består af fakultetskontorernes kvalitetssikringsmedarbejdere, en økonomimedarbejder, studenterrepræsentanter samt en repræsentant fra universitetsbiblioteket. Bindeleddet mellem de to grupper er ledelsessekretariatets kvalitetskonsulent (Dokumentationsrapport, s. 44f).

Procedurer, der sikrer imødekommelsen af ESG

Formelle mekanismer for udarbejdelse og monitorering af studieordninger

De enkelte fakulteter har udarbejdet rammestudieordninger, der indeholder "(...) regler for uddannelsernes opbygning, struktur og organisering, regler om adgangsforhold, indskrivning og prøver samt krav til indholdet." (Dokumentationsrapport, s. 47). De enkelte studieordninger udarbejdes i henhold til rammestudieordningen og godkendes af dekanen. Rammestudieordningerne sikrer, at alle studieordninger lever op til de ydre krav. Det fremgår imidlertid ikke af dokumentationsrapporten eller universitetets hjemmeside for kvalitets-sikring, hvordan studieordningerne monitoreres, kvalitetssikres og kvalitetsudvikles.

Sikring af de studerendes eksamen vedr. krav, regler og procedurer

De enkelte fakulteter udarbejder fælles eksamensregler, der regulerer enkelte studerendes eksamen i henhold til relevante bekendtgørelser. Fakulteternes eksamensordninger fremgår af hjemmesiderne (Dokumentationsrapport, s. 47). Akkrediteringspanelet vurderer på den baggrund, at universitetet har krav, regler og procedurer, der sikrer de studerendes eksamen.

Procedurer, der sikrer undervisernes kompetencer og kvalifikationer

Universitetet har udarbejdet en specifik strategi for udvikling af undervisernes pædagogiske kompetence, hvor universitetet lægger vægt på, at det (...) både [er] *uddannelserne* som lærings- og undervisningsmiljø og *den enkelte underviser*s pædagogiske kompetence, der er i fokus. Strategien omfatter både den enkelte underviseres pædagogiske kompetencer og en fælles pædagogisk kultur (http://www.kvalitetssikring.aau.dk/digitalAssets/11/11064_strategi_for_p_dagogisk_kompetence.pdf, 24. august 2011). Den overordnede strategi for pædagogisk udvikling er, at

1. alle undervisere skal løbende deltage i pædagogisk opkvalificering. Dette sikres via grundkursus for universitetsansatte, adjunktpædagogikum, udbud af pædagogiske enkeltmoduler samt fokus på pædagogiske kompetencer og kvalifikationer i den årlige medarbejderudviklingssamtale (Strategi for udvikling af undervisernes pædagogiske kompetence ved Aalborg Universitet, s. 1f).
2. der udvikles en kultur og et miljø på universitetets uddannelser, hvor uddannelse og undervisning diskuteres, og arbejdet med at udvikle uddannelser og undervisning professionaliseres. AAU Learning Lab skal fungere som ressourcecenter og vidensformidler, sætte fokus på specifikke pædagogiske emner i en tidsbegrænset periode som en del af fakulteternes handlingsplaner og udarbejde handlingsplaner for alle uddannelser vedrørende pædagogisk kompetenceudvikling med dekan, institutledere og studieledere som ansvarlige (http://www.kvalitetssikring.aau.dk/digitalAssets/11/11064_strategi_for_p_dagogisk_kompetence.pdf, 24. august 2011).

Akkrediteringspanelet vurderer, at universitetet har procedurer, der sikrer undervisernes kompetencer og kvalifikationer.

Systematisk sikring af tilstrækkeligt med ressourcer ud over underviserne, dvs. fysiske rammer, instrumenter og tutorer/undervisningsassistenter

Ifølge dokumentationsrapporten har universitetet gennem det seneste år arbejdet på at skabe "det gode studiemiljø" ved at udvikle, omstrukturere og synliggøre den systematiske sikring af studiemiljøet og dets mange facetter, herunder eksempelvis fysiske rammer, tutorer/undervisningsassistenter og de studerendes trivsel på uddannelsesstedet (Dokumentationsrapport, s. 49). Universitetet har i den forbindelse iværksat Studiemiljøprojekt 2010-2013, som har til formål at:

- ”understøtte skolernes arbejde med at sikre gode studiemiljøer inden for hver enkelt skoles ansvarsområde. Det samme gælder AAU’s virksomhed inden for efter- og videreuddannelse
- skabe ny viden om studerendes oplevelse af studiemiljøet og visioner/ønsker på området gennem bred inddragelse af de studerende
- samle erfaringer og forslag til forbedringer fra de servicefunktioner universitetet stiller til rådighed for de studerende samt fra de studerendes organisationer
- gennemføre den næste lovpligtige SMV (UMV) i 2011, tre år efter den seneste undersøgelse i 2008 (UMV 2008). For information vedr. UMV 2008, se følgende link: <http://www.kvalitetssikring.aau.dk/kvalitetssikring-uddannelser/undervisningsmiljoe/>.
- sprede eksisterende og ny viden som inspiration på tværs af universitetets skoler, institutter, fakulteter og servicefunktioner
- planlægge og organisere det fremtidige SMV-arbejde på universitetet, så det lever op til AAU’s strategiske målsætninger og lovgivningens krav
- skabe grundlag for, at relevante forskningsmiljøer på AAU kan bidrage til forskningsbaseret udvikling af studiemiljøet mhp. de bedst mulige rammer for de studerendes læreprocesser, trivsel og sociale studieaktiviteter.”

(http://www.studiemiljoe.aau.dk/digitalAssets/17/17154_projektplan-for-studiemilj--vurderingsprojekt--september-2010.pdf, 24. august 2011).

På universitetets hjemmeside findes yderligere information om organisering, ansvarsfordeling, opfølgning, projektplan og status på Studiemiljøprojekt 2010-2013 (<http://www.studiemiljoe.aau.dk/>, 24. august 2011).

Akkrediteringspanelet vurderer på den baggrund, at universitetet med regelmæssig gennemførelse af UMV og opfølgning i form af handlingsplaner og klar ansvarsfordeling sikrer ressourcer udover underviserne.

Har institutionen systemer, der indsamler, analyserer og anvender relevant information i forhold til at kunne styre uddannelserne

Det fremgår af dokumentationsrapporten, at kvalitetssikringssystemet på Aalborg Universitet anvender følgende metoder for indhentning af information om uddannelserne:

- Aftager- og kandidatundersøgelser, som gennemføres hvert 5. år
- Uddannelses- og undervisningsevalueringer
  - Undervisningsevalueringer for hvert modul på hvert semester suppleret af evalueringsmøder
  - Uddannelsesevalueringer efter endt uddannelse
  - Intern selvevaluering, som gennemføres hvert 3. år, og som fører til en langsigtet strategi og handlingsplan
- Undervisningsmiljøundersøgelser, som gennemføres hvert 3. år

(Dokumentationsrapport, s. 49f).

Derudover foretages der også løbende evalueringer blandt forskere og undervisere på møder i studienævnene samt til medarbejdermøder, ligesom aftagerpanelet inddrages i relevante drøftelser.

Hvert år udarbejdes en oversigt over studieaktiviteten på universitetet, herunder produktion af STÅ/dimittender, effektivitet, frafald og gennemførelse samt tilgang og prognoser. Disse informationer behandles af direktionen, der identificerer områder med høj bevågenhed, hvilket især vil være områder med tilbagegang eller andre problemer. En udvalgt standard for målopfyldelse er i den forbindelse effektiviteten på den enkelte uddannelse, der ikke må være under 50 % eller falde uanset dens niveau i udgangspunktet. Det pålægges studienævn og institutter at forholde sig til det statistiske materiale og direktionens beslutninger (www.kvalitetssikring.aau.dk/politik-for-kvalitetssikring, 24. august 2011).

Akkrediteringspanelet vurderer, at der indsamles information om frafald, gennemførelsesstid, studenterevalueringer og dimittendernes arbejdsmarkedssituation, samt at disse informationer tilgår studieledelsen.

Regelmæssig offentliggørelse af såvel kvantitative som kvalitative informationer

Aalborg Universitet offentliggør på hjemmesiden informationer om aktuelle uddannelser, værdigrundlag og pædagogisk udgangspunkt, karaktergivning, evalueringer, akkrediteringer, gennemførelse og frafald og kandidatundersøgelser (Dokumentationsrapport, s. 50; <http://www.lovgns.aau.dk/>, 24. august 2011).

På den baggrund vurderes universitetet at have procedurer i forhold til regelmæssig offentliggørelse af såvel kvantitative som kvalitative informationer.

Institutionens system for kvalitetssikring

Akkrediteringspanelet vurderer samlet set, at Aalborg Universitets overordnede kvalitetssikringssystem lever op til de europæiske standarder for universiteternes interne kvalitetssikring. Kvalitetssikringssystemet indeholder en kvalitetspolitik med definerede mål og tilhørende procedurer, ansvarsfordeling og standarder, der omfatter ESG'erne. Dog bemærkes det, at det er uklart, hvordan studieordningerne monitoreres og kvalitetssikres og kvalitetsudvikles, samt hvilke procedurer der anvendes for at sikre underviserens kompetencer og kvalifikationer. Kvalitetspolitikken omfatter udover ESG'erne også andre politikområder med tilhørende procedurer og ansvarsfordeling defineret af universitetet (kendskab til akkrediteringskriterierne og at de studerende opnår optimal faglig og personlig vejledning). Der foregår en systematisk indsamling af data om uddannelserne.

Udmønter uddannelsen institutionens kvalitetssikringssystem?

Gælder både for bachelor- og kandidatuddannelsen

Akkrediteringspanelet vurderer, at bachelor- og kandidatuddannelsen er integreret i institutionens kvalitetssikringspraksisser, hvad angår:

- monitorering af studieordninger
- sikring af de studerendes eksamen
- sikring af underviserens kompetencer og kvalifikationer
- sikring af uddannelsens fysiske rammer
- systemer til indsamling, analyse og anvendelse af relevant information i forhold til at kunne styre uddannelsen
- regelmæssig offentliggørelse af kvalitative og kvantitative data

Tager uddannelsesledelsen løbende og systematisk hånd om identificerede problemer på uddannelsen?

Udover de i kriterium 4 nævnte eksempler på, at universitetet sikrer underviserens pædagogiske kompetencer og indhenter de studerendes vurderinger samt sikrer uddannelsens fysiske rammer, blev det på mødet med ledelsen nævnt, at informationer om, at en høj andel af de studerende dumpede faget Statistik på bacheloruddannelsen, har ført til, at prøveformen i faget er blevet ændret til en projekteksamen.

Yderligere fremgår det i dokumentationsrapporten, at skriftligt informationsmateriale vægtes højt på uddannelsen, fordi de mange samlæste fag med henholdsvis jura og erhvervsøkonomi gør, at det er en udfordring at sikre en fælles tilgang til undervisning, vejledning og eksamensafvikling. For at sikre integrationen af studieordninger og fagbeskrivelser er der således siden efteråret 2009 udarbejdet semesterbeskrivelser, jf. Bilag 3B-J, som udbygges hvert semester på baggrund af de opnåede erfaringer. "Semesterbeskrivelsen binder i praksis fagbeskrivelser og studieordninger sammen til gode velfungerende arbejdsredskaber for såvel studieledelsen, studieadministration, fagansvarlige, undervisere og de studerende. Der er nøje tænkt over, hvilke informationer, der er indeholdt i de enkelte dokumenter, således at det sikres, at ændringerne følger den rette procedure. De informationer, der er mere uformelle, og som bør kunne ændres løbende, såsom som underviserens navn, hvor undervisningen afvikles, praktiske informationer om eksamen m.v. findes i semesterbeskrivelsen. Informationer som skal ændres mere formelt, eksempelvis ECTS, timebelastning og undervisningsafvikling, pensum og eksamen indarbejdes i fagbeskrivelserne. Dette sikrer, at en underviser ikke af sig selv ændrer pensum uden at drøfte dette med den fagansvarlige, der igen ikke kan ændre uden studieledelsen og studienævnets mellemkomst. Uddannelsens struktur og eksamensform er indeholdt i studieordning-

gerne, som ikke kan ændres uden den formelle procedure og med Det Samfundsvidenskabelige fakultets godkendelse.” (Dokumentationsrapport, s. 48).

Akkrediteringspanelet vurderer, at uddannelsesledelsen på baggrund af indsamling, analyse og anvendelse af relevant information løbende og systematisk tager hånd om identificerede problemer på uddannelsen.

Samlet vurdering af kriteriet for bacheloruddannelsen

Akkrediteringspanelet vurderer, at kriterium 5 samlet set er tilfredsstillende opfyldt.

Samlet vurdering af kriteriet for kandidatuddannelsen

Akkrediteringspanelet vurderer, at kriterium 5 samlet set er tilfredsstillende opfyldt.

Dokumentation

Dokumentationsrapport, s. 44-50

Bilag 3B-J. Semesterbeskrivelser for alle semestre på bachelor- og kandidatuddannelsen

www.kvalitetssikring.aau.dk, 24. august 2011

www.kvalitetssikring.aau.dk/politik-for-kvalitetssikring/kvalitetsledelse-teoretisk-grundlag, 24. august 2011

Politik for kvalitetssikring, www.kvalitetssikring.aau.dk/politik-for-kvalitetssikring, 24. august 2011

Strategi for udvikling af undervisernes pædagogiske kompetence, http://www.kvalitetssikring.aau.dk/digitalAssets/11/11064_strategi_for_p_dagogisk_kompetence.pdf, 24. august 2011

Studiemiljøprojekt 2010-2013, (<http://www.studiemiljoe.aau.dk/>, 24. august 2011)

http://www.studiemiljoe.aau.dk/digitalAssets/17/17154_projektplan-for-studiemilj--vurderingsprojekt--september-2010.pdf, 24. august 2011

Indstilling til Styrelsen for Universiteter og Internationalisering for bacheloruddannelsen

Bekendtgørelsesforhold

Bekendtgørelse nr. 814 af 29. juni 2010 om bachelor- og kandidatuddannelser ved universiteterne (uddannelsesbekendtgørelsen).

ACE Denmarks vurdering
Ingen bemærkninger

Hovedområde

Hovedvægten ligger inden for det samfundsvidenskabelige hovedområde.

Universitetets begrundelse
Erhvervsjurauddannelsen er en kombination af økonomi og jura. Både økonomi og jura hører under det samfundsvidenskabelige hovedområde, jf. uddannelsesbekendtgørelsen.

ACE Denmarks vurdering
Ingen bemærkninger

Sprog

Uddannelsen udbydes på dansk.

ACE Denmarks vurdering
Ingen bemærkninger

Udbudssted

Uddannelsen udbydes i Aalborg. Uddannelsen udbydes også på Aarhus Universitet, Syddansk Universitet og Copenhagen Business School.

Tilknytning til censorkorps

Uddannelsen er tilknyttet censorkorpset for erhvervsøkonomi.

ACE Denmarks vurdering
Ingen bemærkninger

Titel

Bacheloruddannelsens titel er pt. godkendt til

Dansk: Bachelor (BA) i erhvervsøkonomi-jura, HA (jur.)
Engelsk: Bachelor of Science in Business Administration and Commercial Law

Bacheloruddannelsens titel indstilles til

Dansk: Bachelor (BA) i erhvervsøkonomi-jura, HA (jur.)
Engelsk: Bachelor of Science in Business Administration and Commercial Law

ACE Denmarks vurdering
Ingen bemærkninger

Uddannelsens normerede studietid

Bacheloruddannelsen er pt. godkendt til
180 ECTS-point

Universitetet indstiller
180 ECTS-point

ACE Denmarks vurdering
Ingen bemærkninger

Tilskudsmæssig indplacering

Bacheloruddannelsen er pt. godkendt til
Heltidstakst 1

Universitetet indstiller
Heltidstakst 1

ACE Denmarks vurdering
Ingen bemærkninger

Adgangskrav for bacheloruddannelser

Uddannelsen er pt. godkendt til
Områdespecifikke adgangskrav:

- Dansk A
- Engelsk B
- Historie B eller Idehistorie B eller Samfundsfag B eller Samtidshistorie B eller International økonomi B
- Matematik B

Universitetet indstiller

Områdespecifikke adgangskrav:

- Dansk A
- Engelsk B
- Historie B eller Idehistorie B eller Samfundsfag B eller Samtidshistorie B eller International økonomi B
- Matematik B

ACE Denmarks vurdering
Ingen bemærkninger

Eventuel maksimumramme for tilgangen til uddannelsen

Har bacheloruddannelsen en ministerielt fastsat maksimumramme?
Nej

Adgang til kandidatuddannelser

Hvilke kandidatuddannelser giver bacheloruddannelsen direkte adgang til?

- Cand.merc.(jur.)
- Cand.merc.
- Europæiske studier
- Udvikling og internationale relationer

Retskrav
Cand.merc.(jur.)

ACE Denmarks vurdering
Ingen bemærkninger

Indstilling til Styrelsen for Universiteter og Internationalisering for kandidatuddannelsen

Bekendtgørelsesforhold

Bekendtgørelse nr. 814 af 29. juni 2010 om bachelor- og kandidatuddannelser ved universiteterne (uddannelsesbekendtgørelsen).

ACE Denmarks vurdering
Ingen bemærkninger

Hovedområde

Hovedvægten ligger inden for det samfundsvidenskabelige hovedområde.

Universitetets begrundelse

Erhvervsjurauddannelsen er en kombination af økonomi og jura. Både økonomi og jura hører under det samfundsvidenskabelige hovedområde, jf. uddannelsesbekendtgørelsen.

ACE Denmarks vurdering
Ingen bemærkninger

Sprog

Uddannelsen udbydes på dansk.

ACE Denmarks vurdering
Ingen bemærkninger

Udbudssted

Uddannelsen udbydes i Aalborg. Uddannelsen udbydes også på Aarhus Universitet, Syddansk Universitet og Copenhagen Business School.

Tilknytning til censorkorps

Uddannelsen er tilknyttet censorkorpset for erhvervsøkonomi.

ACE Denmarks vurdering
Ingen bemærkninger

Titel/Betegnelse

Kandidatuddannelsens titel er pt. godkendt til

Dansk: Cand.merc.(jur.)

Engelsk: Master of Science (MSc) in Business Administration and Law

Kandidatuddannelsens titel indstilles til

Dansk: Cand.merc.(jur.)

Engelsk: Master of Science (MSc) in Business Administration and Law

ACE Denmarks vurdering

Ingen bemærkninger

Uddannelsens normerede studietid

Kandidatuddannelsen er pt. godkendt til

120 ECTS-point

Universitetet indstiller

120 ECTS-point

ACE Denmarks vurdering

Ingen bemærkninger

Tilskudsmæssig indplacering

Kandidatuddannelsen er pt. godkendt til

Heltidstakst 1

Universitetet indstiller

Heltidstakst 1

ACE Denmarks vurdering

Ingen bemærkninger

Eventuel maksimumramme for tilgangen til uddannelsen

Har kandidatuddannelsen en ministerielt fastsat maksimumramme?

Nej

Adgangskrav

Hvilke bacheloruddannelser er direkte adgangsgivende til kandidatuddannelsen?

HA (jur.)

Retskrav

HA (jur.)

ACE Denmarks vurdering

Ingen bemærkninger

Adgangsbegrænsning for kandidatuddannelsen

Har universitetet fastsat adgangsbegrænsning for kandidatuddannelsen?

Nej

Særlige forhold

Uddannelser som kan føre til udøvelse af lovregulerede erhverv

---

Kan bachelor- og kandidatuddannelsen føre til udøvelsen af lovregulerede erhverv?

Nej

Uddannelser rettet mod undervisning i de gymnasiale uddannelser

---

Er bachelor- og kandidatuddannelsen rettet mod undervisning i de gymnasiale skoler?

Nej

Parallelførløb og fællesuddannelser

Er bachelor- og kandidatuddannelsen tilrettelagt som et parallelførløb eller en fællesuddannelse?

Nej

Andre forhold

Finder universitetet at der er andre forhold, der er relevante i forhold til legalitet?

Nej